

ΤΟ ΘΥΜΑ Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ

ΓΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Συζήτηση του προέδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη
με τον Γιώργο Κόκκα στην Ertopen 5/3/16 ΣΕΛ. 6

ΣΚΑΝΔΑΛΟ Η ΑΠΕΝΤΑΞΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΚΟΕ

Συζήτηση του προέδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη με τον Γιάννη Διαβάτη στο
Kontra Channel στην εκπομπή: Στο Περισκόπιο του πολιτισμού 24/3/16 ΣΕΛ. 4

Παγκόσμια Ημέρα του Καταναλωτή

Συζήτηση του πρόεδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη με τον Γιάννη Διαβάτη στο Kontra Channel 11/3/16

Τι είναι το ΠΑΚΟΕ.

Περιγράφονται η ιστορία και οι δράσεις του ΠΑΚΟΕ υπέρ της βελτίωσης του περιβάλλοντος αλλά και της ζωής των πολιτών.

Γιάννης Διαβάτης (Πολιτικός επιστήμονας- Δ. Δ Δίκαιο): Κύριες και Κύριοι καλημέρα σας! Συχνά κοιτάζοντας τις αναρτημένες εφημερίδες στα περίπτερα έρχονται κάποιες σκέψεις στο μυαλό μου μεταξύ των οποίων και εκείνη η φράση του Τζον Φιτζέραλντ Κένεντυ που έλεγε μη ρωτάς τι κάνει η πατρίδα για σένα σκέψου τι κάνει εσύ για την πατρίδα. Αυτό φέρνει επίσης έναν όμορφο στίχο από ένα τραγούδι το οποίο λέει ότι άλλο είναι να πεθαίνεις για την πατρίδα και άλλο να σαι πεθαίνει εκείνη. Και τα λέω αυτά διότι άνθρωποι που θα έπρεπε να βρίσκονται στην πιο περίοπτη θέση επειδή αναδεικνύουν αλήθειες, επειδή έχουν επιστημονική κατάρτιση και επειδή είναι χρηστοί πολίτες, βρίσκονται στην αφάνεια και είναι ξεχασμένοι, το έργο τους δεν αναδεικνύεται και αναδεικνύονται τα κουτσομπολίστικα περιδοδικά και ένα σωρό απίδες! Κύριε Χριστοδουλάκη καλημέρα σας!

Παναγιώτης Χριστοδουλάκης: Καλημέρα σας κύριε Διαβάτη

Διαβάτης: Είσατε ο πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ και έχετε την εφημερίδα Οικονομία η οποία υπήρξε κίνητρο για να σας καλέσω σε αυτήν την εκπομπή. Σας ευχαριστώ που ήρθατε.

Και το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας είναι «Ημέρες ντροπής και ΟΧΙ γιορτής». Μας βάζουν να χορεύουμε πάνω στον θάνατο μας. Ότι συμβαίνει στην ζωή μας και στην καθημερινότητα μας είναι εναντίον της ζωής μας. Ο αέρας που αναπνέουμε, το νερό που πίνουμε, η τροφή που τρώμε είναι εναντίον της ζωής μας. Και μας λένε «ημέρα υγείας, ημέρα νερού, ημέρα του καταναλωτή».

Μόνο ο κύριος Χριστοδουλάκης λέει «Ημερα ΝΤΡΟΠΗΣ και όχι γιορτής! Μπορείτε να μας εξηγήσετε τον τίτλο αυτόν; Να πω επιπλέον ότι είσατε καθηγητής και γνωρίζετε τα περιβαλλοντικά θέματα και κάνετε αναλύσεις στα εργαστήριά σας, αναλύσεις υδάτων, ουσιών, προϊόντων κλπ. Και αυτό έπρεπε να γίνει πασίγνωστο, να πληροφορούνται και να ενημερώνονται όλοι οι Έλληνες πολίτες από τέτοια κέντρα και δυστυχώς δεν υπάρχουν άλλες οργανώσεις σαν το ΠΑΚΟΕ. Υπάρχουν βέβαια καμιά 40αριά οργανώσεις που λένε ότι είναι καταναλωτικές, οι οποίες τόσα χρόνια δεν έχουν προσφέρει ουσιαστικό έργο. Να μην παίρνω τον χρόνο σας, πέστε μου για τις δύο παγκόσμιες ημέρες αυτές του Καταναλωτή και του Νερού και τις ημερίδες

που διοργανώνει το ΠΑΚΟΕ για αυτές.

Η παγκόσμια μέρα του Καταναλωτή

Η μέρα αυτή είναι μέρα ντροπής και όχι γιορτής καθώς ο Έλληνας καταναλωτής γίνεται έρμαιο στις ορέξεις των διαφημιστών και των δημοσίων υπηρεσιών.

Χριστοδουλάκης: Το ΠΑΚΟΕ έχει ξεκινήσει την δράση του εδώ και 36 χρόνια. Ξεκίνησε από το νέφος της Αθήνας, μετά τα κολοβακτηρίδια της Βάρκιζας και της Βουλιαγμένης για τα νερά, στα τρόφιμα μετά και στην συνέχεια το ΠΑΚΟΕ οργάνωσε δικά του επιστημονικά και πιστοποιημένα εργαστήρια στα οποία αναλύονται καθημερινά δεκάδες τρόφιμα, δείγματα από νερό, ατμοσφαιρική ρύπανση, σκουπίδια και οτιδήποτε άλλο. Κάθε μήνα βγαίνει η εφημερίδα Οικονομία σε 50.000 αντίτυπα, διανέμεται δωρεάν σε μετρό, νοσοκομεία, ιδρύματα σε πάρα πολλά σημεία και αποτελείται από 64 σελίδες. Το ΠΑΚΟΕ έχει 35.000 μέλη συνδρομητές, από αυτά στηρίζεται, και σε καθημερινή βάση δέχεται γύρω στις 100-150 καταγγελίες.

Ας μιλήσουμε για την παγκόσμια μέρα του Καταναλωτή. Ο ΟΗΕ, όπως γνωρίζετε αγαπητοί φίλοι, έχει καθιερώσει κάθε μέρα του χρόνου να «εορτάζεται» και να είναι αφιερωμένη σε ένα πρόβλημα, σε ένα θέμα. Στις 15 του Μάρτη κάθε χρόνο «εορτάζεται», για μας το ΠΑΚΟΕ βέβαια αυτή η μέρα αποτελεί μέρα ντροπής και όχι γιορτής, η παγκόσμια ημέρα του Καταναλωτή. Ο Έλληνας καταναλωτής είναι το αιώνιο θύμα που δυστυχώς δεν μπορεί να παρακολουθήσει σε καθημερινή βάση τα τεκταινόμενα. Καθημερινά παράγονται παγκοσμίως περίπου 800 με 1000 νέες χημικές ενώσεις και ουσίες και περίπου γύρω σε 300-400 τρόφιμα και διάφορα είδη καθαριότητας

κλπ. Οι χημικές αυτές ουσίες δεν γνωρίζουμε που πηγαίνουν. Αυτά τα φαινόμενα των διαφόρων επιδημιών που προκύπτουν όπως το AIDS, οι «τρελές αγελάδες» κλπ δεν ξέρουμε πως έχουν προκύψει. Τα επιστημονικά εργαστήρια λένε ότι φταίνε τα κουνούπια, φταίει η φύση και τίποτε άλλο.

Διαβάτης: Να προσθέσω σε αυτό το σημείο ότι 5 κιλά χημικές ουσίες (βελτιωτικά, διάφορες χρωστικές ουσίες) «κουβαλάει» ο κάθε άνθρωπος επάνω του, σύμφωνα με έρευνα που έχει κάνει το πανεπιστήμιο Μακεδονίας πριν κάποια χρόνια.

Χριστοδουλάκης: Η ουσία είναι ότι δυστυχώς, πρέπει να σταματήσουμε, αυτό είναι μια συμβουλή δικιά μας μετά από 36 χρόνια εμπειρίας και γνώσης που έχουμε αποκτήσει ως ΠΑΚΟΕ, να είμαστε παθητικοί αποδέκτες των διαφόρων «σκουπιδιών» διαφημιστικών μηνυμάτων από τα ΜΜΕ. Πάρα πολλά από τα προϊόντα που διαφημίζονται είναι ανεξέλεγκτα είτε καλλυντικά και τρόφιμα είτε παροχή υπηρεσιών μέσω του τραπεζικού συστήματος, αν δεν το ελέγχετε δυστυχώς είναι μία παρωδία την οποία δεν πρόκειται ποτέ να την ξεπεράσουμε. Πρέπει να ενεργοποιηθούμε σαν καταναλωτές, να δραστηριοποιηθούμε, να διεγείρουμε τις συνειδήσεις μας για τα παιδιά μας περισσότερο.

Διαβάτης: Να συμπληρώσω μια στιγμή την φράση που είπατε τελευταία. Ξέρουμε όλοι πόσο ανεπαρκές είναι το έργο και του ΕΦΕΤ και του ΕΟΦ

Γενιές αντιβιοτικών παιδιών

Ο καταγισμός φαρμάκων και αντιβιοτικών στα παιδιά μας που τα κάνει ευάλωτα απέναντι στις πιο απλές αρρώστιες.

Χριστοδουλάκης: Να πούμε ένα παράδειγμα. Δημιουργούμε γενιές αντι-

βιοτικών παιδιών. Πώς γίνεται αυτό; Η αγελάδα παράγει γάλα ως γνωστόν. Όταν έχει μαστίδα της δίνουν αντιβιοτικά. Επειδή όμως το γάλα το βγάζει συνέχεια, τα αντιβιοτικά που της χορηγούνται βγαίνουν από το σώμα της αγελάδας κάθε 48 ώρες, εντούτοις το γάλα που μαζεύεται πριν από τις 48 ώρες περιέχει μία ποσότητα αντιβιοτικών. Αυτό λοιπόν το θέμα είναι τεράστιο διότι εμείς ως ΠΑΚΟΕ βρίσκουμε πάρα πολλές ποσότητες αντιβιοτικών στο γάλα των παιδιών, στο εμφιαλωμένο γάλα που κυκλοφορεί, με αποτέλεσμα τα αντιβιοτικά να μην «πιάνουν» πια τα παιδιά. Για παράδειγμα έχει μια ίωση, πυρετό το παιδί του παρέχουμε αντιβιοτικό και αυτό δεν δρα αποτελεσματικά. Ακριβώς αυτό το πράγμα συμβαίνει. Για αυτό λοιπόν δημιουργούμε γενιές αντιβιοτικών παιδιών.

Η μάστιγα των πλαστικών μπουκαλιών. Η επανειλημμένη χρήση των πλαστικών μπουκαλιών δημιουργεί προβλήματα μακροχρόνια στα μικρά παιδιά και όχι μόνο. Το πλαστικό αποσυντίθεται σε βάθος πολλών δεκαετιών και καταστρέφει το περιβάλλον.

Κάθε τρεις μήνες το ΠΑΚΟΕ βγάζει μια ανακοίνωση, η οποία δεν προβάλλεται ιδιαίτερα από τα «συστημικά» ΜΜΕ, στην οποία κάνουμε δειγματοληψίες σε διάφορα γάλατα και παρατηρούμε αυτό το φαινόμενο που σας ανέφερα. Επίσης υπάρχει το πρόβλημα του εμφιαλωμένου νερού.

Έχουμε δημιουργήσει γενιές μικρών παιδιών που κυκλοφορούν με ένα πλαστικό μπουκαλάκι νερού, που δυστυχώς αποτελεί πρόβλημα γιατί ο τρόπος αποθήκευσης και παραγωγής αλλά οι μηδενικοί έλεγχοι από το Γενικό Χημείο του κράτους δημιουργούν προβλήματα στο νερό αυτό. Για παράδειγμα ένα κολοβακτηρίδιο αν υπάρχει και το αφήσουμε 24 ώρες κάτω από τον ήλιο, αυτό πολλαπλασιάζεται και γίνονται 100-200 κολοβακτηρίδια.

Παρατηρούμε ότι το φαινόμενο αυτό είναι τεράστιο και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το νερό της ΕΥΔΑΠ μέσα στον δήμο της Αθήνας είναι το καλύτερο ποιοτικά νερό της Ευρώπης. Αν δίνουμε λοιπόν στα παιδιά μας ένα γυάλινο μπουκαλάκι αντί για πλαστικό ή ένα «παγουρίνο», αρκεί να είναι καλής ποιότητας, θα δίνουμε την δυνατότητα στο παιδί να μην αγοράζει πλαστικό μπουκαλάκι είτε από το κυλικείο του σχολείου είτε από οπουδήποτε αλλού.

Εμείς οι γονείς φταίμε ουσιαστικά σε πολλές περιπτώσεις καθώς αγοράζουμε πλαστικά μπουκαλάκια με νερό στα παιδιά αντί να έχουμε ένα γυάλινο. Μάλι-

στα, το ίδιο το πλαστικό μπουκαλάκι το ξαναγεμίζουν με νερό και το αντιμόνιο που υπάρχει στο πλαστικό εισχωρεί στο σώμα των παιδιών και δημιουργείται μια αλυσιδωτή αντίδραση χωρίς τέλος.

Διαβάτης: Υπάρχει πλαστικό καλής ποιότητας; Γιατί το γυάλινο μπουκάλι είναι βαρύ και δεν μεταφέρεται εύκολα.

Χριστοδουλάκης: Αυτά που κυκλοφορούν στην αγορά είναι για τρόφιμα. Για να σκεφτείτε ένα πλαστικό μπουκάλι, αυτό που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε περιβαλλοντικά για το αποτρέψουμε, αποσυντίθεται μέσα σε 300 χρόνια! Για αυτό υπάρχουν όλες αυτές οι χωματερές που πηγαίνουμε αυτά τα πλαστικά μπουκάλια, παρά το γεγονός ότι έπρεπε να υπήρχε ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης για αυτά τα πλαστικά το οποίο το είχαμε προτείνει ως ΠΑΚΟΕ κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά δυστυχώς τα lobbyκαι τα συμφέροντα απέτρεψαν ένα τέτοιο πρόγραμμα και θα μπορούσαμε να δημιουργήσουμε ένα δευτερογενές πλαστι-

κό, που θα χρσίσμευαν στην δημιουργία τραμπάλων, κούνιων, θρανίων και οτιδήποτε άλλο που θα ενίσχυε την ζωτικότητα των παιδιών.

Θα μπορούσα να πω πια ότι είναι συνειδητοποιημένο πλέον ότι ο καταναλωτής είναι έρμαιο των διαφόρων επιλογών των lobby, που εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους. Πρέπει λοιπόν σκωθούμε από τον καναπέ μας, να διεκδικήσουμε τα δικαιώματά μας. Στην ημερίδα που διοργανώνουμε για την παγκόσμια μέρα Καταναλωτή θα μοιράσουμε δωρεάν τα δικαιώματα του Καταναλωτή που είναι συγκεκριμένα.

Διαβάτης: Είναι ένα βιβλίο αυτό το οποίο έχει εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν το ξέρουμε καν.

Χριστοδουλάκης: Ναι, έχει ψηφιστεί, είναι νόμος της Ε.Ε. Και δυστυχώς όποιον και να ρωτήσεις δεν ξέρει κανένας τα δικαιώματα του Καταναλωτή. Μάλιστα, επισκεφθήκαμε την Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, που εκεί δουλεύουν άνθρωποι με τα λεφτά των

Ελλήνων πολιτών και υποτίθεται υπηρετούν τον Καταναλωτή, δεν υπήρχε κανένα έγγραφο που είχε τα δικαιώματα του Καταναλωτή.

Θάνατος το εμβόλιο κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Αποφώνηση της εκπομπής.

Διαβάτης: Δυστυχώς φτάνουμε στο τέλος της εκπομπής, και θα ήθελα κύριε Χριστοδουλάκη την σημερινή συζήτηση με εκείνη την ενημέρωση που είχαμε κάνει στο Kontra channel, στην εκπομπή μου «Περισκόπιο του Πολιτισμού», πριν από κάποιες ημέρες όταν είπατε ότι τα εμβόλια κατά του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας είναι νοσογόνα.

Χριστοδουλάκης: Ναι, είναι επικίνδυνα και δημιουργούν και θανάτους. Αλλά είναι μια άλλη ιστορία αυτή με τα εμβόλια και θα αναφερθούμε σε άλλη εκπομπή. Να προτρέψουμε όμως τις μπτέρες να μην χορηγήσουν το συγκεκριμένο εμβόλιο στα κορίτσια από 9 ως 11 ετών, δεν έχει νόημα!

Διαβάτης: Ωραία, να κλείσουμε με

αυτό. Θυμάμαι επίσης ότι όταν πήγατε σε ένα συγκεκριμένο υπουργείο, κάποια κυρία η οποία έπρεπε να είναι ενημερωμένη για τις συνέπειες του εμβολίου, ξέσπασε σε λυγμούς αφού προ ημερών εμβολίασε το παιδί με το συγκεκριμένο εμβόλιο. Ήταν ανενήμερη λόγω της αδιαφορίας αυτού του εγκληματικού κράτους. Πέστε και το τελευταίο λόγο.

Χριστοδουλάκης: Εμείς έχουμε μια ανοιχτή γραμμή στο ΠΑΚΟΕ στην οποία μπορείτε να καλέσετε στο 210-8100805 από το πρωί μέχρι το μεσημέρι για να καταγγείλετε οτιδήποτε σας απασχολεί.

Διαβάτης: Ωραία. Κλείνουμε λοιπόν με αυτό, τα γραφεία του ΠΑΚΟΕ λειτουργούν και ως ερευνητικό κέντρο και αναλύσεως προϊόντων και ουσιών. Όποιος δεν προστρέχει να ενημερωθεί δεν δικαιούται όχι στην ελπίδα, όχι στην υγεία ούτε καν στην διαμαρτυρία άρα λοιπόν το πρώτο λάθος που γίνεται σε αυτή την χώρα είναι ότι εμείς οι ίδιοι δεν προστρέχουμε να ενημερωθούμε. Να είστε πάντα καλά. Γεια σας!

«Η παιδεία του Καταναλωτή και του Παραγωγού»

Συζήτηση του πρόεδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη με τον Γιάννη Διαβάτη στην εκπομπή «Στο Περισκόπιο του Πολιτισμού» στο Kontra Channel στις 18/03/2016

Έλληνας καταναλωτής: Η προτεραιότητα του ΠΑΚΟΕ.

Γιάννης Διαβάτης: Κυρίες και Κύριοι καλημέρα σας. Ότι δεν κάνει αυτό το άθλιο κράτος για μας τους πολίτες και καταναλωτές, κάποιο το έχουν πάρει στην πλάτη τους και αναπληρώνουν το έλλειμμα του κράτους. Μιλώ για τους 10 εκατομμύρια καταναλωτές. Κάθε πολίτης είναι και καταναλωτής είτε υπηρεσιών είτε προϊόντων. Έτσι λοιπόν το ΠΑΚΟΕ, εδώ και σχεδόν 40 χρόνια, συνθήκες τέτοιες κατά τις οποίες ο κάθε καταναλωτής να μπορεί να μαθαίνει τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνει στην κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών. Το ΠΑΚΟΕ είναι ένας οργανισμός ερευνητικός και ενημερωτικός, με πρόεδρο τον κ. Παναγιώτη Χριστοδουλάκη, καθηγητής πανεπιστημίου, με μια καριέρα και στην Αμερική. Κύριε Χριστοδουλάκη, βλέπετε δεν είπα πολλά λόγια για εσάς, λέω όμως για τους καταναλωτές.

Παναγιώτης Χριστοδουλάκης: Για μένα καθόλου να μην λέτε. Το θέμα είναι τι κάνουμε για τον έλληνα πολίτη καταναλωτή, ο οποίος καταναλωτής δεν είναι μόνο αυτός που πάει και αγοράζει από το σούπερ μάρκετ, είναι και αυτός ο ίδιος που αναπαράγει τις υπηρεσίες του καταναλωτή.

Διαβάτης: Συγχωρήστε με για μισό λεπτό. Διεξήχθη την προηγούμενη εβδομάδα, η ημερίδα του ΠΑΚΟΕ για την Παγκόσμια μέρα Καταναλωτή, στο πολιτιστικό κέντρο Αθηνών, το οποίο σημείωσε μεγάλη επιτυχία καθώς ενδι-

αφέρθηκε πολύς κόσμος. Η επόμενη ημερίδα, που διεξάγεται πάλι από το ΠΑΚΟΕ, θα γίνει πάλι Τρίτη 22 Μαρτίου στο Θησείο.

Χριστοδουλάκης: Το θέμα είναι επειδή είναι η παγκόσμια μέρα νερού στις 22 Μαρτίου, για αυτό και την κάνουμε. Το θέμα μας είναι: «Νερό, αγαθό εν ανεπάρκεια».

Διαβάτης: Συγχωρήστε με πάλι λίγο. Κάθε μέρα έπρεπε να είναι η παγκόσμια μέρα νερού. Δηλαδή δεν έχουμε συνειδητοποιήσει το εξής πράγμα: ότι το σώμα αποτελείται από 80% νερό. Αν δεν είναι σε καλή ποιότητα αυτό, τότε δεν μπορούμε να έχουμε καμιά ελπίδα για υγεία. Είμαστε όλοι φορτωμένοι με ένα σωρό προβλήματα. Κακό νερό, κακή υγεία! Πέστε τα υπόλοιπα κ. Χριστοδουλάκη.

Το σεμινάριο γνώσης του ΠΑΚΟΕ.

Σεμινάρια με στόχο την μάθηση και την αφύπνιση των Ελλήνων καταναλω-

τών για την σωστή επιλογή προϊόντων αλλά και παροχής υπηρεσιών.

Χριστοδουλάκης: Σας περιμένουμε λοιπόν στην ημερίδα για την Παγκόσμια μέρα νερού. Ας έρθουμε τώρα στο βασικό μας θέμα, που είναι ο έλληνας καταναλωτής. Αφενός σαν καταναλωτής, αφεντέρου σαν παραγωγός με σεμινάρια που πραγματοποιεί το ΠΑΚΟΕ μπορεί να μάθει αρκετά πράγματα, ούτως ώστε να βοηθηθεί στην εξέλιξη της εργασίας του και να αυτό-προστατευτεί αυτός και τα παιδιά του. Συγκεκριμένα τι θέλουμε να πούμε.

Διαβάτης: Που απευθυνόμαστε; Μόνο σε καταναλωτές ή και σε εργοδότες;

Χριστοδουλάκης: Και σε εργοδότες και σε υπαλλήλους. Σε οποιοδήποτε που ασκεί κάποιο επάγγελμα. Το θέμα βέβαια είναι το εξής: τα σεμινάρια αυτά, έχουν ξεκινήσει ήδη, έχουν ως στόχο την βελτίωση των γνώσεων μας για να μην είμαστε έρμαιο σε αυτούς που δήθεν πουλάνε γνώση. Αυτό είναι το πιο σημαντικό. Και η γνώση αυτή έρχεται με σεμινάρια

που γίνονται δύο φορές την εβδομάδα. Κάθε Δευτέρα και Τετάρτη, 6 με 8 το απόγευμα, στην αίθουσα που βρίσκεται στην Μαρασλή 3. Οι εγγραφές γίνονται στα γραφεία του ΠΑΚΟΕ από τις 9 μέχρι 1. Μπορείτε όμως και ηλεκτρονικά να καταθέσετε την αίτηση σας. Το κόστος της εγγραφής στα σεμινάρια ανέρχεται στα 60 ευρώ. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι σημειώσεις που θα παραλαμβάνει ο ενδιαφερόμενος, οι καθηγητές που είναι ειδικοί επιστήμονες για τα θέματα αυτά. Ουσιαστικά πληρώνετε 3,5 ευρώ την ώρα.

Στην βάση λοιπόν αυτή, οι ενδιαφερόμενοι για τα σεμινάρια θα μάθουν για τις πωλήσεις που γίνονται σε διάφορα σούπερ μάρκετ, για την ποιότητα της εργασίας που παρέχουν, δηλαδή για παράδειγμα ένας ηλεκτρολόγος κάνει μια εργασία σε ένα σπίτι πρέπει να γνωρίζει τους τρόπους ασφαλείας του από τους τυχόν κινδύνους που παρουσιάζονται αλλά και τον τρόπο που διαχειρίζεται τα διάφορα όργανα που του χρειάζονται για την δουλειά.

Το ίδιο ισχύει για τον υδραυλικό, τον μηχανικό αυτοκινήτων, τον εργαζόμενο σε ένα σούπερ μάρκετ κλπ. Για την περίπτωση του σούπερ μάρκετ, για να μπορέσει να λειτουργήσει πρέπει ο πωλητής όχι μόνο να είναι μεταφορέας προϊόντων στα ράφια αλλά πρέπει να ξέρει και τι πουλάει. Πρέπει να ξέρει για παράδειγμα ότι ένα αλλαντικό πρέπει να έχει συγκεκριμένες προδιαγραφές και να ξέρει γιατί το πουλάει. Πρέπει να ξέρει επίσης ένα γαλακτοκομικό

προϊόν γιατί το πουλάει και τι περιέχει και τι θρεπτικές ουσίες παρέχει. Οφείλει να ξέρει και ο πωλητής αλλά πολύ περισσότερο ο καταναλωτής ότι το γαλακτοκομικό αυτό δεν είναι μεταλλαγμένο ενώ πρέπει να γράφει και η συσκευασία. Άρα εμείς ερχόμαστε να καλύψουμε αυτές τις γνώσεις και πληροφορίες για να ξέρει ο καταναλωτής τι αγοράζει.

Με τις γνώσεις που θα αποκτήσει ένας υπάλληλος παρακολουθώντας τα ειδικά σεμινάρια του ΠΑΚΟΕ, μέσα σε ένα σούπερ μάρκετ θα αυξήσει την κινητικότητα του μαγαζιού και τις πωλήσεις. Οπότε και ο εργοδότης του θα επωφεληθεί και αυτός.

Τα πολλαπλά οφέλη των σεμιναρίων του ΠΑΚΟΕ στον Έλληνα καταναλωτή

Με το τέλος των σεμιναρίων παρέχεται βεβαίωση παρακολούθησης. Επιπλέον, με την παρακολούθηση των σεμιναρίων αποκομίζουν κέρδος και ο καταναλωτής αλλά και ο εργοδότης.

Διαβάτης: Στο σημείο αυτό θέλω να αποσαφηνίσουμε το εξής πράγμα. Πρέπει να γίνει ξεκάθαρο για τους ενδιαφερόμενους των σεμιναρίων, τα οφέλη που θα αποκομίσουν παρακολουθώντας τα σεμινάρια αυτά. Άρα, λοιπόν, αυτό που θα μπορούσα να πω συνοπτικά είναι ότι όλοι εμείς οι καταναλωτές ψάχνουμε να βρούμε την καλύτερη σχέση μεταξύ ποιότητας, τιμής και ασφάλειας. Αυτό λοιπόν γίνεται κατά τρόπο εμπειρικό. Δηλαδή κάποιος πολίτης που ψάχνει να βρει κάποια προϊόντα ή κάποια υπηρεσία, πρέπει να ξέρει ποιος είναι ο καλύτερος και κάνει την καλύτερη δουλειά.

Χριστοδουλάκης: Ευχαριστώ που το θίξατε αυτό. Στο τέλος των σεμιναρίων που διαρκούν γύρω στους 6 μήνες, όσοι τα παρακολούθησαν θα δίνουν εξετάσεις, θα παίρνουν μια διαβεβαίωση παρακολούθησης.

Οι εξετάσεις αυτές θα βαθμολογούνται και θα αξιολογούνται. Αυτή η λίστα με τις βαθμολογίες των παρακολουθησάντων θα αναρτηθεί σε όλες τις ιστοσελίδες όλων των δημόσιων υπηρεσιών, για να ξέρουν ότι οι άνθρωποι αυτοί παρακολούθησαν τα συγκεκριμένα σεμινάρια του ΠΑΚΟΕ και απέκτησαν αυτές τις γνώσεις. Οι λίστες αυτές θα αποτελέσουν ουσιαστικά έναν «μπούσουλα» για να κρίνει ο κάθε πολίτης ποιος είναι ο πιο γνώστης και ικανός στην δουλειά του και ποιος όχι.

Διαβάτης: Άρα λοιπόν εάν καταλαβαίνω καλά αυτά που μου αναφέρετε με τα σεμινάρια αυτά και τις γνώσεις που παρέχονται αποκομίζουν κέρδος ο καταναλωτής, ο υπάλληλος ο οποίος συγκριτικά με εκείνον που δεν ξέρει εις βάθος το αντικείμενό του σαφώς και πλεονεκτεί και αποκτά περισσότερη πελατεία.

Χριστοδουλάκης: Αποκτά και την ασφάλεια του και δεν είναι ανασφαλής για το αν ο εργοδότης του θα τον κρατήσει στην δουλειά. Είναι πολύ σημαντικό γιατί όπως ξέρετε με την κρίση αυτή συνέχεια απολύονται. Εάν ένας υπάλληλος παρακολουθεί τα σεμινάρια μας και στο τέλος αποδειχθεί ότι είναι αξιόλογος και ικανός υπάλληλος θα είναι σε θέση ο εργοδότης σε παρέμβαση πάλι του ΠΑΚΟΕ να παραμείνει στην θέση του.

Διαβάτης: Προσωπικά εμένα μου

έχει συμβεί στην πορεία της ζωής να έχω πάθει πολύ μεγάλη ζημιά από λογιστή και γιατρό. Το πτυχίο που δίνει το πανεπιστήμιο ή ένα ΙΕΚ που λέει ότι έχει την κατάλληλη κατάρτιση να ασκήσει ένα οποιοδήποτε επάγγελμα άραγε αρκεί μόνο αυτό;

Χριστοδουλάκης: Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη από το ΠΑΚΟΕ διαπιστώθηκε ότι τα πτυχία των πανεπιστημίων και των πολυτεχνείων δεν αντικαθιστούν την γνώση και την εμπειρία ενός ανθρώπου που εφαρμόζει πράγματα στην πράξη. Το 83% των πτυχίων αυτών δεν αντικαθιστούν την πρακτική και εμπειρική εργασία. Δηλαδή ένας εμπειρικός εργαζόμενος ανταποκρίνεται πολύ καλύτερα από τον θεωρητικό.

Διαβάτης: Για να σχολιάσω αυτά που λέτε για την πρακτική εργασία, εγώ πέρασα 15 χρόνια από την ζωή μου στην Γαλλία και εκεί υπάρχουν από την μία τα πανεπιστήμια και από την άλλη τα εργαστήρια που εξασκούνται εκεί οι φοιτητές επί τοις πράγμασι. Και υπάρχει «γέφυρα» επικοινωνίας μεταξύ των δύο πανεπιστημίων και συνεργάζονται.

Χριστοδουλάκης: Αυτό που κάνουμε εμείς το ΠΑΚΟΕ με τα σεμινάρια γνώσης το κάνει το γαλλικό περιοδικό «Que Choisir» εδώ και 28 χρόνια. Το συγκεκριμένο περιοδικό έχει 2,5 εκατομμύρια μέλη και εμείς σαν ΠΑΚΟΕ έχουμε μετά βίας 35.000 μέλη! Για αυτό όσοι περισσότεροι άνθρωποι εμπλακούν στις δράσεις του ΠΑΚΟΕ τόσο το καλύτερο.

Διαβάτης: Για να υπενθυμίσουμε τα σεμινάρια γίνονται στην οδό Μαρασλή 3, αφού πρώτα οι ενδιαφερόμενοι εγγραφούν στα γραφεία του ΠΑΚΟΕ.

Χριστοδουλάκης: Να συμπληρώσω ότι θα αναρτηθούν στην επίσημη σελίδα του ΠΑΚΟΕ το πρόγραμμα των σεμιναρίων μαζί με όλες τις υποχρεώσεις και του ΠΑΚΟΕ αλλά και αυτών που πρόκειται να τα παρακολουθήσουν για να πάρετε τις κατάλληλες γνώσεις. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας ενώ τα τμήματα είναι των 30 ατόμων. Πιστεύουμε ότι ο κόσμος θα ανταποκριθεί στο κάλεσμά μας.

Διαβάτης: Τελειώνοντας την εκπομπή σιγά σιγά θέλω να πω ότι το κράτος δεν έχει κάνει τίποτα σε σχέση με τους έλληνες καταναλωτές ενώ στην υπόλοιπη Ευρώπη ο καταναλωτής αποτελεί βασική προτεραιότητα, οπότε θέλω να ρωτήσω κ. Χριστοδουλάκη γιατί αργήσατε τόσο να οργανώσετε τα συγκεκριμένα σεμινάρια που σίγουρα θα αποδειχθούν πολύ θετικά για τον κάθε Έλληνα καταναλωτή.

Χριστοδουλάκης: Για τον απλούστατο λόγο ότι αυτή την χρονική περίοδο έχουμε τις πολλαπλάσιες καταγγελίες από Έλληνες καταναλωτές από ότι στο παρελθόν. Λαμβάνουμε γύρω στις 100 με 150 καταγγελίες την ημέρα για τέτοια θέματα. Φτάνει πια! Περιμένουμε την δική σας παρέμβαση και σας ευχαριστούμε πάρα πολύ που μας παρακολουθήσατε. Καλή σας μέρα.

Διαβάτης: Να είστε πάντα καλά και να θυμάστε ότι όποιος δεν ψάχνει δεν θα βρει και όποιος δεν βρίσκει δεν θα μπορεί να διαμαρτυρηθεί ή να ελπίζει για το καλό. Πρέπει να επιδιώκουμε πάντα το καλό να το κάνουμε καλύτερο και το κακό λιγότερο κακό! Να είστε πάντα καλά. Γεια σας.

Καταγγελία του ΠΑΚΟΕ για την παράνομη απένταξη προγραμμάτων στην Εύβοια

Συζήτηση του προέδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη με τον Γιάννη Διαβάτη στο Kontra Channel στην εκπομπή: Στο Περισκόπιο του πολιτισμού 24/3/16

Πάρα πολλά μπορούν να ειπωθούν σε μια δεκαπεντάλεπτη εκπομπή αλλά αυτό που μένει είναι οι παρανομίες και η πρόκληση για διεκδίκηση των ...αυτονόπτων.

Η ημερίδα του ΠΑΚΟΕ για την παγκοσμία μέρα νερού και οι δράσεις του ΠΑΚΟΕ υπέρ του καταναλωτή. Η χρηστική πληροφορία του ΠΑΚΟΕ για την χρήση γυάλινων μπουκαλιών και όχι πλαστικών.

Διαβάτης: Κυρίες και κύριοι καλημέρα σας! Υπάρχουν μεγάλες και τραγικές συνθήκες στην ζωή μας τις οποίες δεν έχουμε συνειδητοποιήσει. Μία από αυτές είναι το γεγονός ότι είμαστε καταναλωτές από την γέννηση μας μέχρι και τον θάνατο. Καταναλώνουμε

όλοι μας υπηρεσίες και προϊόντα σε όλη μας την ζωή. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να αποδεχθούμε. Για να προχωρήσουμε στο δεύτερο βήμα που είναι η αξιολόγηση της ποιότητας των προϊόντων που καταναλώνουμε. Ποιος ελέγχει την ποιότητα; Κανένας! Αυτό αποτελεί ένα τραγικό γεγονός με μεγάλες συνέπειες για την προσωπική μας υγεία.

Επειδή το κράτος δεν μεριμνεί για την ποιότητα των αγαθών που προσφέρει, ανέλαβαν κάποιοι άνθρωποι δράσεις και ενέργειες για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των Ελλήνων καταναλωτών με προεξάρχοντα τον καθηγητή Χριστοδουλάκη που ίδρυσε το ΠΑΚΟΕ. Τον έχουμε λοιπόν μαζί μας. Πείτε μας λοιπόν για το καταναλωτικό κίνημα που

δεν έχει επαρκείς δραστηριότητες στην Ελλάδα. Να πούμε και για την ημερίδα που διοργάνωσε το ΠΑΚΟΕ προ ημερών για την παγκόσμια μέρα νερού. Πείτε μας, λοιπόν, κ. Χριστοδουλάκη.

Χριστοδουλάκης: Η ημερίδα διεξήχθη με την παρουσία πλήθους ακροατών αλλά το κυρίως θέμα δεν είναι αυτό αλλά το γεγονός ότι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας ότι καθημερινά καταναλώνουμε γύρω στα 25 με 50 λίτρα νερού αλλά δυστυχώς η ποιότητα του νερού αυτού είναι αμφιλεγόμενη. Για αυτό θέλει προσοχή ειδικά για τα εμφιαλωμένα νερά.

Η χρηστική πληροφορία που δίνουμε εμείς είναι να καταναλώνετε νερό σε γυάλινο μπουκάλι και έχετε πρόσβαση

σε νερό που δεν είναι και της καλύτερης ποιότητας μπορείτε να το βράζετε και να το πίνετε στην συνέχεια. Η αναγκαιότητα μας έφερε στο σημείο να δημιουργήσουμε ένα κομμάτι του καταναλωτή που σαν Έλληνες παρά την οικονομική κρίση που μας περιβάλλει υπέρ-καταναλώνουμε. Φανταστείτε ότι το νερό που καταναλώνουμε είναι διπλάσιο από αυτό των Γάλλων και των Ιταλών.

Τα σεμινάρια του ΠΑΚΟΕ

Η αυτοπροστασία του Έλληνα καταναλωτή επιτυγχάνεται με την γνώση. Αυτό επιδιώκει το ΠΑΚΟΕ, την παροχή των κατάλληλων γνώσεων για την προστασία του καταναλωτή από τους

επιτήδειους

Για αυτόν τον λόγο εμείς έχουμε διοργανώσει σε συνεργασία και με τον κ. Διαβάτη σεμινάρια αφενός για την αυτοπροστασία μας αφετέρου για την γνώση και αυτών που λειτουργούν ως εργοδότες για τον καταναλωτή αλλά και όσοι υπάλληλοι για τα εργοδοτικά συμφέροντα για τον καταναλωτή. Προορίζονται για όλες τις παροχές υπηρεσιών όλων των ειδών όπως του ηλεκτρολόγου, του μηχανικού, υδραυλικού κτλ. Τα σεμινάρια αυτά γίνονται για 4 ώρες κάθε εβδομάδα, Δευτέρα και Τετάρτη, έτσι ώστε ο κάθε ένας από σας και από εμάς να καταλάβει τι πρέπει να διεκδικεί. Η διεκδίκηση των συμφερόντων του είναι το βασικό όπλο που διαθέτει ο καταναλωτής γιατί εκείνος είναι που επιλέγει τι προϊόν θα αγοράσει και θα καταναλώσει και πρέπει να είναι ποιοτικό.

Διαβάτης: Οτιδήποτε καταναλώνουμε σε υπηρεσίες και προϊόντα χωρίζονται σε δύο μεγάλες ομάδες: σε εκείνους που παράγουν και πουλάνε τα προϊόντα και σε εκείνους που τα αγοράζουν και τα καταναλώνουν. Και για τις δύο αυτές ομάδες η γνώση είναι απαραίτητη για να μπορέσει να βρεθεί η ισορροπία, η χρυσή τομή μεταξύ κόστους και ποιότητας των προϊόντων. Αυτό λοιπόν είναι κάτι που μαθαίνεται και διδάσκεται. Έτσι λοιπόν μη έχοντας παρακολουθήσει αυτά τα σεμινάρια ούτε θα πουλήσει σωστά τα προϊόντα του ούτε θα καταναλώσει καλά. Είναι τόσο απαραίτητες αυτές οι γνώσεις οι οποίες έπρεπε να μας διδάσκουν από μικρά παιδιά. Δεν υπάρχει ούτε ένας άνθρωπος που να μην αγοράζει και να καταναλώνει που να μην ενδιαφέρεται για την ποιότητα των προϊόντων.

Χριστοδουλάκης: Στην Αγγλία και στην Γαλλία που έχω παρακολουθήσει πως λειτουργεί το σύστημα καταναλωτών, υπάρχουν 2 περιοδικά που ασχολούνται με καταναλωτικά θέματα: το Que Choisir και το Consumers. Να φανταστείτε το γαλλικό περιοδικό έχει 2,5 εκατομμύρια μέλη και καθημερινά γίνονται σεμινάρια πάνω σε αυτά. Και έχει αποδειχθεί ότι ο καταναλωτής πολιτής κερδίζει από τα αποτελέσματα των σεμιναρίων αυτών το 20 με 30% της πραγματικής αξίας ενός προϊόντος ή μιας παροχής υπηρεσίας. Αν φανταστείτε ότι εσείς καταναλώνετε γύρω στα 500 με 600 ευρώ κάθε μήνα σε παροχές υπηρεσιών αλλά και στα τρόφιμα και προϊόντα, το 20% είναι ένα πολύ σημαντικό ποσοστό, βγαίνει γύρω στα 100 ευρώ.

Διαβάτης: Έχουμε να πούμε κάποια πράγματα ακόμη. Αλλά θέλω να πω ότι είναι εντελώς απαραίτητο να συνειδητοποιήσουμε πως το πορτοφόλι μας, η υγεία μας και η ζωή μας χάνουνε όταν δεν είμαστε επαρκώς ενημερωμένοι για τα καταναλωτικά θέματα. Και αυτό διδάσκεται.

Χριστοδουλάκης: Τα σεμινάρια λοιπόν αυτά ξεκινούν από την 1^η Μάη και η τιμή τους ανέρχεται στα 60 ευρώ μηνιαίως. Το σημαντικότερο από όλα είναι

ότι θα παίρνει μια βεβαίωση παρακολούθησης των σεμιναρίων αυτών που θα του είναι εφόδιο και για την δουλειά του αλλά και σαν καταναλωτής για αυτά που καταναλώνει. Οι εγγραφές έχουν ξεκινήσει, ήδη έχουν εγγραφεί αρκετά άτομα. Θα αναρτηθεί σύντομα στην επίσημη μας ιστοσελίδα το πρόγραμμα των σεμιναρίων, τα θέματα που θα αναπτύσσονται και ποιοι θα είναι οι ομιλητές.

Διαβάτης: Όσοι ψάχνονται για εργασία και έχουν το συγκεκριμένο πιστοποιητικό παρακολούθησης των ειδικών σεμιναρίων του ΠΑΚΟΕ για καταναλωτικά θέματα, θα έχουν σαφώς προνομιακή μεταχείριση από τους άλλους που δεν κατέχουν τέτοιου είδους γνώσεις. Ας αλλάξουμε θέμα τώρα όμως.

Οι οικοκατασκηνώσεις του ΠΑΚΟΕ και η έλλειψη πετρελαίου στα σχολεία

Θέλω να μου πείτε για τις οικοκατασκηνώσεις, για την μεγάλη ποσότητα λαδιών που χάνονται από τις κουζίνες των νοικοκυριών και επίσης τις μεγάλες ελλείψεις πετρελαίων που παρουσιάζονται στα σχολεία της χώρας. Πείτε μας λοιπόν για αυτά.

Χριστοδουλάκης: Εδώ και 10 χρόνια ένα πρόγραμμα και μια πατέντα που μετατρέπει τα τηγανέλαια σε diesel. Ένα κιλό τηγανέλαιο που πετιέται στον νιπτήρα της κουζίνας και ρυπαίνει τους υδροφόρους ορίζοντες μετατρέπεται σε biodiesel, το οποίο μπορεί αξιοποιηθεί και στην τροφοδοσία των αυτοκινήτων αλλά και στην θέρμανση των σχολείων.

Διαβάτης: Αυτά τα θέματα στο εξωτερικό, οι πολιτισμένες χώρες τα χουν λύσει και έχουν επωφεληθεί από αυτά. Φανταστείτε ότι στις Σκανδιναβικές χώρες αγοράζουν σκουπίδια σε μεγάλες ποσότητες. Παίρνουν τα σκουπίδια και να μετατρέπουν σε ενεργειακούς πόρους με διάφορους μεθόδους. Εδώ πέρα όχι μόνο δεν τα εκμεταλλεύομαστε κατά αυτόν τον τρόπο αλλά ρυπαίνουμε και το περιβάλλον.

Η μη ένταξη στο αναπτυξιακό πρόγραμμα. Η απεριόριστη καθυστέρηση έγκρισης του προγράμματος χρηματοδότησης από τις αρμόδιες αρχές και η φυγή

του προγράμματος στην Πορτογαλία.

Χριστοδουλάκης: Πιλοτικά έχουν λειτουργήσει αυτές οι μέθοδοι σε κάποιες πόλεις της Ελλάδας για μόλις 2 μήνες όμως.

Πόσα χρόνια όμως το συζητάνε και τίποτα δεν έχουν κάνει. Με την ευκαιρία αυτή λοιπόν θέλω να πω ότι υποβάλλαμε πριν από 1 χρόνο μια πρόταση στην αναπτυξιακή Εύβοιας, εταιρεία για την περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, για να δημιουργήσουμε μια τέτοια μονάδα. Η μονάδα αυτή έχει ένα κόστος γύρω στις 500.000 ευρώ, ζητήσαμε από την αναπτυξιακή Εύβοιας το ποσό των 300.000 ευρώ. Δυστυχώς, η ένταξη μας στο πρόγραμμα αυτό έγινε στο τέλος του Νοέμβρη του 2015 αντί να γίνει τον Μάη του 2015. Απερίγραπτες καταστάσεις! Και η αναπτυξιακή και η διαχειριστική αρχή μπαίνουν σε αυτήν την ιστορία. Με αποτέλεσμα η χρηματοδότηση για το πρόγραμμα αυτό να φύγει από εμάς και να πάει στην Πορτογαλία. Τι να πω! Και κάναμε αγωγή για να επανέλθει το πρόγραμμα αυτό στην Ελλάδα.

Διαβάτης: Ουσιαστικά μου λέτε ότι η Ευρώπη προσπαθεί να βοηθήσει την Ελλάδα τα επιλύσει τα προβλήματα που έχει στον περιβαλλοντικό τομέα και δεν το εκμεταλλεύονται εδώ οι αρμόδιες αρχές λόγω της πολιτικής αναληψίας.

Η επιτυχημένη οικοκατασκηνωση στο Κόμο. Ο επίλογος της εκπομπής

Το ΠΑΚΟΕ διοργάνωσε εκδρομή με παιδιά στο Κόμο για να διαπιστωθεί η επιτυχία του προγράμματος και να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση και στην Ελλάδα, που δεν βρήκε όμως αντίκρισμα.

Χριστοδουλάκης: Και μετά λέμε ότι έχουμε οικονομική κρίση. Το δεύτερο θέμα που θέλω να θίξω είναι η οικοκατασκηνωση. Έχουμε δει σε πολλές χώρες τις Ευρώπης τις οικοκατασκηνώσεις. Δηλαδή χώρους που πηγαίνουν φοιτητές και μαθητές, οι οποίοι δουλεύουν και επεξεργάζονται και εκμεταλλεύονται την γη και ταυτόχρονα μαθαίνουν. Εμείς αντιγράψαμε αυτήν την τακτική και στο Κόμο της Ιταλίας σαν ΠΑΚΟΕ. Πήγαμε μαζί με 10 μαθητές πέρσι και είδαμε ακριβώς τι συμβαίνει. Οι κατα-

σκηνώσεις αυτές είναι ένα μελίσι που συνέχεια δημιουργεί.

Έτσι λοιπόν αποφασίσαμε να υποβάλλουμε πάλι μια τέτοια πρόταση για την Στερεά Ελλάδα, πάλι με χρηματοδότηση 300.000 αλλά το ενέκριναν πάλι στο τέλος του χρόνου και χάσαμε τα λεφτά. Είχαμε εξασφαλίσει από τα σκανδιναβικά πανεπιστήμια, που ήμουν επισκέπτης καθηγητής, 1.500 φοιτητές από την 1^η Μάη μέχρι τέλους Οκτωβρίου. Φανταστείτε με την δουλειά αυτών των φοιτητών πόσο πολύ θα αναπτυσσόταν η περιοχή. Ο υπουργός αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να πάρει την ευθύνη πάνω για να δούμε την εξέλιξη αυτής της ιστορίας. Δεν μπορεί να εκτιθόμαστε και να υπογράφουμε συμβάσεις με τα πανεπιστήμια, για να φέρουν τους φοιτητές εδώ πέρα για να δουλέψουν και στο τέλος να μην τηρείται αυτή η συμφωνία. Κάναμε και καταγγελία αλλά όπως αποδείχθηκε μάταια.

Διαβάτης: Να ρίχνουμε πάντα το φταίξιμο στους άλλους αλλά να κοιτάμε που κάναμε λάθος εμείς προσωπικά. Κάποιοι άνθρωποι έχουν βρεθεί σε τόσο δύσκολη κατάσταση που δεν έχουν τον χρόνο να ενημερωθούν σωστά όμως αυτό δεν δικαιολογεί να ψηφίζουμε τους ίδιους και τους ίδιους και να επαναλαμβάνουμε να ίδια λάθη.

Συνεπώς, 2 στόχοι είναι που πρέπει να έχουμε στην ζωή μας: την απόλαυσή της αλλά και την δημιουργία. Δυστυχώς στις μέρες μας δεν επιτυγχάνουμε ούτε το ένα ούτε το άλλο. Δεν απολαμβάνουμε τις ομορφιές της ζωής που είναι πάρα πολλές, αλλά ούτε δημιουργούμε ένα καλύτερο μέλλον για τους απογόνους μας. Αυτό που οφείλεται; Πρώτα από όλα στην δικιά μας αδιαφορία αλλά και στις αποφάσεις των πολιτικών που «παίζουν» με τις ζωές μας για δικό του συμφέρον. Παίρνουν τα λεφτά των πολιτών και τα κάνουν δικιά τους περιουσία. Αυτό λοιπόν πρέπει κάποια στιγμή να σταματήσει. Δεν υπάρχει κανένας άλλος τρόπος από την ενημέρωση και την γνώση. Αυτό λέει και ο καθηγητής Χριστοδουλάκης.

Χριστοδουλάκης: Το θέμα δεν είναι μόνο η γνώση κ. Διαβάτη αλλά και η παραγωγική διαδικασία. Όταν εμείς εξασφαλίζουμε μια παραγωγική εργασία με τις οικοκατασκηνώσεις και τις οικοφάρμες και δεν αξιοποιείται από το κράτος δεν φταίει κανείς άλλος.

Διαβάτης: Άρα λοιπόν πρέπει να αρχίζουμε από την γνώση και την γνωστική καλλιέργεια για να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα. Να είστε πάντα καλά! Να ευχαριστήσουμε και τον κ. Χριστοδουλάκη για την σημερινή του παρουσία.

Χριστοδουλάκης: Και εγώ σας ευχαριστώ κ. Διαβάτη και ελπίζω να τα ξαναπούμε.

Διαβάτης: Να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες που μας δίνονται. Από εμάς εξαρτάται το «ριζικό» μας. Αν εμείς δεν είμαστε σε εγρήγορση κανείς δεν θα μας χαρίσει τίποτα. Να είστε πάντα καλά! Γεια σας.

«Για καλύτερη ποιότητα ζωής»

Συζήτηση του προέδρου του ΠΑΚΟΕ Παναγιώτη Χριστοδουλάκη με τον Γιώργο Κόκκα στην Ertopen 5/3/16

Η δράση του ΠΑΚΟΕ τα τελευταία 36 χρόνια. Στο πρώτο μέρος της εκπομπής περιγράφονται συνοπτικά το ΠΑΚΟΕ σαν οργανισμός και οι χρόνιες δράσεις του.

Γιώργος Κόκκας (δικηγόρος και εκπρόσωπος του Ελληνικού Κινήματος Άμεσης Δημοκρατίας): Σήμερα, 5/3, ξεκινάμε μια καινούργια εκπομπή που θα μεταδίδεται κάθε δεύτερο Σάββατο 11-12 το πρωί.

Η εκπομπή αποκαλείται «Για καλύτερη ποιότητα ζωής» και μεταδίδεται από την αυτοδιαχειριζόμενη Ertopen στους 106,7 χιλιοκύκλους στα FM αλλά και μέσω διαδικτύου από το ertopen.com. Την εκπομπή επιμελείται ο πρόεδρος του ΠΑΚΟΕ και πανεπιστημιακός χημικός περιβάλλοντος ο κ. Παναγιώτης Χριστοδουλάκης, με καλεσμένο εμένα τον ομιλούντα. Θέλουμε να κάνουμε μια εκπομπή η οποία θα εκφράζει τις πρωτοβουλίες πολιτών, ιδίως με κατεύθυνση την προστασία του περιβάλλοντος, την οικολογική και ποιοτική ζωή και γενικότερα τις δυνατότητες του «να παίρνουμε την τύχη στα χέρια μας» να παίρνουμε δηλαδή τις αποφάσεις στα χέρια μας σαν πολίτες.

Όπως άλλωστε κάνει εδώ και 36 χρόνια το ΠΑΚΟΕ το οποίο συντονίζει ο κ. Χριστοδουλάκης στον οποίο θα δώσουμε τώρα τον λόγο. Πείτε μας λοιπόν, τι είναι το ΠΑΚΟΕ και τι έχει κάνει συνοπτικά αυτά τα 36 χρόνια. Καλημέρα σας κ. Χριστοδουλάκη.

Παναγιώτης Χριστοδουλάκης: Καλημέρα κ. Κόκκα. Ευχαριστώ πολύ την ertopen που αποδέχτηκε την πρόταση να κάνουμε μία εκπομπή ποιότητας ζωής ούτως ώστε ο καταναλωτής Έλληνας πολίτης να αντιληφθεί ότι η ποιότητα ζωής είναι πολύμορφη και ταυτόχρονα να πεύσουμε τους πολίτες να μην υπερκαταναλώνουν. Αυτό είναι το πιο σημαντικό!

Η υπερδιαφήμιση με τα σκουπίδια και η υπερκατανάλωση είναι βασικοί παράμετροι που δυστυχώς τα αποτελέσματα τα βλέπουμε καθημερινά εδώ και πέντε χρόνια.

Η εκπομπή αυτή, που θα γίνεται κάθε δεύτερο Σάββατο 11 με 12 το πρωί από την συχνότητα του Ertopen, θα έχει διττό στόχο.

Ο πρώτος είναι η αντικειμενική ενημέρωση των πολιτών πάνω σε θέματα ποιότητας ζωής όπως για παράδειγμα το ψωμί που καταναλώνουμε, ή και το τι είδους παροχές υπηρεσιών παρέχουν οι υπηρεσίες, μέχρι και το τι νερό πίνουμε αλλά και τι αέρα εισπνέουμε. Όλα αυτά συμβαίνουν εδώ και 36 χρό-

νια στο ΠΑΚΟΕ, που αριθμεί 35.000 μέλη-συνδρομητές, βγάζει την εφημερίδα ΟΙΚΟνομία κάθε μήνα και διανέμεται δωρεάν σε 50.000 ανθρώπους με 64 με 80 σελίδες περιεχόμενο. Βασικός παράγοντας που χρηματοδοτεί την προσπάθεια και την λειτουργία του ΠΑΚΟΕ είναι οι συνδρομητές μας, τα μέλη μας αλλά και διάφοροι οικολόγοι από το εξωτερικό, κυρίως από την Γαλλία, που δίνουν κάποιο πόσο ετησίως για την συντήρηση του ΠΑΚΟΕ. Το ΠΑΚΟΕ αποτελείται από 15 άτομα προσωπικό, εκ των οποίων οι 12 είναι εθελοντές, ενώ έχει και άλλους 20 εθελοντές για άμεσες δράσεις καθώς και νομικό τμήμα που ανά διαστήματα καταφεύγει σε δικαστικές διαδικασίες, ούτως ώστε να διεκδικήσουμε αυτά που μας αναλογούν και δικαιούμαστε.

Κόκκας: Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα αυτή η προσέγγιση και πολύ αναγκαία και χρήσιμη στην εποχή μας και ειδικά μετά από όλη αυτήν την τεχνολογική εξέλιξη, που πέρα από τα πολλά αγαθά έφερε και πολλά δεινά στην ποιότητα ζωής και στον πολιτισμό μας. Πιστεύουμε ότι τέτοιες παρεμβάσεις όπως του ΠΑΚΟΕ αποτελούν πιλοτικές ενέργειες-πρότυπο για μίμηση και στην περιφέρεια αλλά και γενικότερα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η βοήθεια του ΠΑΚΟΕ προς τους πρόσφυγες

Η βοήθεια που πρόσφερε το ΠΑΚΟΕ στους πρόσφυγες και η καταγραφή των αγνοούμενων παιδιών.

Χριστοδουλάκης: Στα 36 χρόνια που λειτουργεί το ΠΑΚΟΕ έχει πραγματοποιήσει πάρα πολλές δράσεις, 20.000 μελέτες για την προστασία του περιβάλλοντος και του καταναλωτή, 180 συνέδρια, 400 ημερίδες και έχει διεκδικήσει σε πάνω από 200 σημεία της Ελλάδας, το αυτονόητο, την επιβίωση και την βελτίωση της ποιότητας ζωής μας.

Θα ήθελα να πω ότι τώρα το φλέγον ζήτημα της Ελλάδας είναι το προσφυγικό και η ΕΡΤ γενικά έχει βάλει μεγάλη «πλάτη» για την επίλυσή του, με κινητοποιήσεις που γίνονται ανά την Ελλάδα. Θα ήθελα να πω ότι το ΠΑΚΟΕ, εδώ και ένα χρόνο περίπου έχοντας δει το πρόβλημα αυτό έδωσε πολύ μεγάλη βοήθεια στους πρόσφυγες που είχαν εγκατασταθεί στο Πεδίο του Άρεως έστω και προσωρινά. Για 3 μήνες σχεδόν παρείχαμε ανθρωπιστική κυρίως βοήθεια για θέματα της σίτισης και της ένδυσης των προσφύγων. Ειδικά στα παιδιά προσφέραμε πολλά είδη ένδυσης και φαρμακευτική βοήθεια. Το σημαντικότερο από όλα όμως είναι ότι εδώ και δύο μήνες η

Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει αποδεχθεί ότι έχουν χαθεί γύρω στα 12.500 παιδιά.

Κόκκας: Είναι συγκλονιστικό, είναι τραγικό!

Χριστοδουλάκης: Έχουμε κάνει προσπάθεια καταγραφής αυτών των παιδιών. Μέχρι τώρα έχουμε καταγράψει 1.300 παιδιά τα οποία είναι χωρίς γονείς, τα οποία έχουν στοιβαχτεί σε διάφορους ΜΚΟ, που λειτουργούν βεβαίως και αυτοί εθελοντικά. Και προτείνω όποιος μπορεί να δώσει ένα χέρι βοήθειας ώστε αυτά τα παιδιά να αισθάνονται όπως όλα τα άλλα παιδιά τα δικά μας. Πρέπει βέβαια να διεκδικήσουμε και για τα παιδιά τα δικά μας ένα πιο ευοίωνο μέλλον, καθώς υπάρχουν πολλά περιστατικά παιδιών που λιποθυμούν παιδιά μέσα στις σχολικές τάξεις από την πείνα και την αστία.

Πρόταση του ΠΑΚΟΕ: Λαχανόκηποι στα σχολεία

Επισημαίνεται από το ΠΑΚΟΕ η ευεργετική δράση των λαχανόκηπων στα σχολεία και για τους μαθητές αλλά και για το περιβάλλον.

Κόκκας: Αγαπητέ κ. Χριστοδουλάκη νομίζω ότι θίγεται ένα πάρα πολύ σημαντικό πρόβλημα της σύγχρονης ελληνικής

κοινωνίας. Δυστυχώς ζούμε μέσα σε μια οικονομική κρίση που βιώνουμε όλοι και έχει οδηγήσει σε όλα αυτά τα απίστευτα φαινόμενα, τα οποία πριν από 5-10 χρόνια θεωρούσαμε όλοι ότι αυτά κινούνταν μέσα σε φανταστικά πλαίσια. Ταυτόχρονα όμως έρχεται και αυτή η δεύτερη κρίση εξ' αιτίας του πολέμου, που είναι ενδιαφέρον να την μελετήσουμε από την οικολογική οπτική γωνία, για να διαπιστώσουμε με ποιο τρόπο αυτός λειτουργεί και γιατί προκύπτουν όλα αυτά τα φαινόμενα όπως το μεταναστευτικό.

Εκείνο που θέλω να επισημάνω είναι ότι πράγματι η οικολογία δεν είναι μόνο λόγια. Είναι μία οικο-λογική, κάτι το οποίο στο ΠΑΚΟΕ υπερισχύει η λογική του οίκου, της οικολογίας και γενικότερα μιας κατάστασης που ενέχει και την φιλότιπη, δηλαδή την οικογένεια και την φιλικότητα που μόνο στην Ελλάδα αναδεικνύεται κατά τέτοιο βαθμό όπως οι ξένοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης υψώνουν σύνορα και φράκτες για όλα αυτά τα προσφυγικά ρεύματα ενώ εδώ στην Ελλάδα η φιλοξενία και το φιλότιμο και οι άλλες εκδοχές της φιλότιπας αναδεικνύουν μια άλλη διάσταση ανθρωπισμού.

Αυτό βέβαια που θέλω να θίξω και επιθυμώ να αποτελέσει «σημαία» αυτής της εκπομπής είναι αυτή η λογική του οίκου και της οικολογίας να την εκφράζουμε όσο δύναται και μάλιστα όχι μόνοι μας αλλά με την αναδραστική σχέση που θέλει να αποκτήσει αυτή η εκπομπή με τις ακροάτριες και ακροατές.

Χριστοδουλάκης: Για αυτό λοιπόν με το δεδομένο ότι και στην Ελλάδα ακόμα υπάρχουν φαινόμενα που αποτελούν ντροπή για το Ελληνικό έθνος, εδώ και 6 μήνες αποφασίσαμε να φτιάξουμε εδώ στην Ελλάδα γύρω στους 100 λαχανόκηπους σε σχολεία μέσα, που τα παιδιά με αυτόν τον τρόπο όχι μόνο θα μάθουν να λειτουργούν και να καλλιεργούν την γη και στην φύση αλλά ταυτόχρονα να έχουν πόρους για την επιβίωση τους όσο αφορά την διατροφή.

Έτσι λοιπόν μέσα σε αυτούς τους λαχανόκηπους φυτεύουν διαφόρων ειδών λαχανικά τα οποία τα προορίζουν για κατανάλωση στο σπίτι τους. Είναι πολύ σημαντικό γιατί ένας λαχανόκηπος μέσα σε 300 τετραγωνικά είναι πάρα πολύ μικρός.

Έχουμε απευθυνθεί σε δήμους για να μας παρέχουν χώρους για να κάνουμε αυτή τη δουλειά, υπάρχει μεγάλη ανταπόκριση. Ένας λαχανόκηπος μέσα σε 300 τετραγωνικά μπορεί να θρέψει σε καθημερινή βάση γύρω στα 20 με 30 παιδιά. Οπότε καταλαβαίνετε οι λαχανόκηποι αυτοί δεν είναι μόνο για να μάθουν τα παιδιά πώς να συμπεριφέρονται στην φύση και στην γη αλλά ταυτόχρονα να καταλάβουν ότι μπορούν από αυτά να είναι αυτοδύναμα και να λειτουργούν μόνοι τους.

Πολλοί δήμαρχοι ανταποκρίθηκαν και είναι πολύ θετικό αυτό και ελπίζω να

ισχύσει αυτό και στην συνέχεια καθώς μέχρι το τέλος του Μάρτη λήγει η προθεσμία για την υποβολή αιτήσεων και ενδιαφέροντος από τους δήμους και τα σχολεία για αυτήν την δουλειά. Μπορούν να απευθύνονται στην τηλεφωνική γραμμή 210-8100805 και να κάνουν μία αίτηση στο Δ.Σ του ΠΑΚΟΕ που θα έχει μια ανταπόκριση πάρα πολύ σημαντική.

Οι οικο-εκπαιδευτικές εκδρομές του ΠΑΚΟΕ

Εκδρομές για παιδιά σε υδροβιότοπους και εθνικούς δρυμούς στην Αττική αλλά και σε όλη την Ελλάδα.

Επίσης, για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των παιδιών εδώ και 36 χρόνια που λειτουργεί το ΠΑΚΟΕ έχουμε καθιερώσει τις οικολογικές και εκπαιδευτικές εκδρομές, οι οποίες διεξάγονται σε πάρα πολλά σημεία όπως υδροβιότοπους και εθνικούς δρυμούς της Αττικής και της Ελλάδας, εντελώς δωρεάν με μόνο χρηματική επιβάρυνση το εισιτήριο του πουλμαν και όλα τα άλλα έξοδα καλύπτονται από το ΠΑΚΟΕ.

Η εκπαίδευσή τους γίνεται από δικούς μας εθελοντές και το έντυπο υλικό που τους δίνουμε είναι πολύ σημαντικό για την σωστή ενημέρωσή τους πάνω στα οικολογικά θέματα. Στην Αττική κάνουμε εκδρομές στον εθνικό δρυμό της Πάρνηθας, του Σουνίου, στις χωματερές, στην ΕΥΔΑΠ για να διαπιστώσουν τον τρόπο που διυλίζεται το νερό που πίνουμε και επίσης σε 2 ή 3 θαλάσσιους υδροβιότοπους για να δουν πως λειτουργεί το θαλάσσιο οικοσύστημα.

Κόκκας: Εξαιρετικά όλα αυτά! Πραγματικά θέλω να συγχαρώ ως έλληνας πολίτης αλλά και ως συμπατριώτη γιατί ήθελα να ευχαριστήσω εδώ δημόσια τον κ. Χριστοδουλάκη και το ΠΑΚΟΕ για την

τιμή που μου έκανε να με εντάξουν στο Δ.Σ της οργάνωσης αυτής. Γιατί όπως έχουμε γνωριστεί και από άλλες εκπομπές που κάνουμε κάθε Κυριακή 10 με 11 το πρωί εδώ στην Ερτορενη τίτλο «Ελεύθεροι πολιορκημένοι Έλληνες», έχουμε και εμείς μια ιδιαίτερη ευαισθησία σε αυτές τις δράσεις του εθελοντισμού, της άμεσης δράσης και αντίδρασης των πολιτών, της αμεσο-δημοκρατικής δράσης ακριβώς γιατί πλέον έχε διαπιστωθεί ότι αυτοί εμείς εξουσιοδοτούμε να μας κυβερνούν μας έχουν οδηγήσει σε χαοτικές καταστάσεις, στην σημερινή τραγική κατάσταση.

Αυτό που θίγεται για τους λαχανόκηπους είναι μια προσέγγιση στην πρωτογενή παραγωγή. Και επί αυτού θα επανέλθουμε ξανά μετά την σύντομη μουσική ανάσα.

Η κάλυψη των δράσεων του ΠΑΚΟΕ από τα ΜΜΕ

Η διαχρονική αδιαφορία των συστημικών μέσων κατά των δράσεων του ΠΑΚΟΕ

Ξανά λοιπόν στο βήμα της Ερτορενη. Η απορία όμως που μου δημιουργείται, από την μέχρι στιγμής συζήτησή μας, είναι ότι αν αυτό το βήμα που τώρα δίνει η Ερτορενη, ο σταθμός των εργαζόμενων της ΕΡΤ και των αλληλέγγυων πολιτών το είχατε κ. Χριστοδουλάκη στην 36χρονη διάρκεια δράσης του ΠΑΚΟΕ ή και γενικότερα ποια είναι η αντιμετώπιση για αυτά τα τόσο σημαντικά και ενδιαφέροντα οικολογικά ζητήματα και των δράσεων σας από τα διάφορα ΜΜΕ.

Χριστοδουλάκης: Δυστυχώς όπως ξέρετε το σύστημα της ενημέρωσης στην Ελλάδα πάσχει από πολλά σημεία. Και συγκεκριμένα για αυτό έχουν διαχωριστεί τα συστημικά από τα περιφερειακά

ΜΜΕ. Τα συστημικά ΜΜΕ σε ελάχιστες περιπτώσεις μας κάλεσαν ως ΠΑΚΟΕ να τους ενημερώσουμε για το οποιοδήποτε θέμα.

Δύο είναι οι βασικές μας δράσεις που είναι σταθερές κάθε χρόνο: η μία είναι για τα πόσιμα νερά και η άλλη για τα θαλασσινά νερά, τα καλύτερα μέρη για κολύμπι. Για αυτά τα δύο στην αρχή της πορείας μας το 1979 τα ΜΜΕ έδειξαν πολύ ενδιαφέρον και συμμετείχαν ενεργά. Μας παρακαλούσαν τότε για να τους δίνουμε στοιχεία γιατί είμαστε ο μοναδικός ανεξάρτητος φορέας που έβγαλε το νέφος της Αθήνας, τα κολοβακτηρίδια της Βάρκιζας και είχαμε πάρα πολύ μεγάλη ανταπόκριση από όλα τα ΜΜΕ.

Κόκκας: Άρα ξεκινήσατε πολύ θετικά την προσπάθεια αυτή του ΠΑΚΟΕ.

Χριστοδουλάκης: Να φανταστείτε μέσα σε δύο χρόνια λειτουργίας του ΠΑΚΟΕ είχαμε 17.500 μέλη-συνδρομητές αλλά δυστυχώς τα συμφέροντα που θίγαμε ήταν τεράστια όπως τα διυλιστήρια, όλες οι τότε βιομηχανίες που λειτουργούσαν στον τόπο και ανεξέλεγκτα κατανάλωναν τον φυσικό μας πλούτο χωρίς καμία κρατική παρέμβαση. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι το θέμα του χρυσού στην Χαλκιδική. Φοβερό πρόβλημα, τραγικό! Καταστράφηκε όλη η Χαλκιδική. Γύρω στις 160.000 δέντρα κόπηκαν ανεξέλεγκτα, έγιναν τεράστιες καταστροφές από τις κατασκευές που έγιναν. Διαπιστώνουμε ότι και οι κυβερνήσεις υποκύπτουν στα καναδικά συμφέροντα της εταιρίας EIDorado.

Κόκκας: Βέβαια οφείλουμε να πούμε ότι η σημερινή κυβέρνηση αντέδρασε και στα πλαίσια κάποιων προεκλογικών της εξαγγελιών. Αν και ο κόσμος πραγματικά δεν έχε αντιληφθεί σε αυτό το τεράστιο σημασία οικολογικό ζήτημα, τι ακριβώς φταίει.

Χριστοδουλάκης: Το θέμα είναι ότι κατέστρεψαν πρώτα τον χώρο και τις υποδομές. Μετά την καταστροφή που έκαναν εκβίαζαν ότι αν δεν προχωρήσουν τα έργα τους όπως εκείνοι θέλουν τότε θα αποχωρήσουν από τον χώρο της Χαλκιδικής. Είναι τραγικό αυτό γιατί οι εκβιασμοί σε αυτό το επίπεδο είναι φριχτοί. Αντέδρασε βέβαια ο Σκουρλέτης ο υπουργός περιβάλλοντος και φτάσαμε σε ένα σημείο πολύ ενθαρρυντικό αλλά ακόμα το ζήτημα είναι έωλο και δεν ξέρω κατά πόσο θα φτάσουμε σε ένα συγκεκριμένο σημείο.

Κόκκας: Ας ενώσουμε το θέμα με τα ΜΜΕ.

Χριστοδουλάκης: Στην πορεία λοιπόν μετά το 1981, διαπιστώσαμε ότι ένα-ένα από τα μέσα ενημέρωσης εγκατέλειπε την προσπάθεια του ΠΑΚΟΕ. Την εποχή που ανήλθε στην εξουσία της Ελλάδας το κόμμα του ΠΑΣΟΚ. Να φανταστείτε ότι πριν την αλλαγή την κυβέρνηση πάρα πολλά στελέχη του ΠΑΣΟΚ, όπως ο Τρίτος, ο Πεπονής, η Κακλαμανάκη και ο Κουλουμπής ήταν ενεργά μέλη του ΠΑΚΟΕ.

Επειδή όμως εμείς θέλαμε και το έχουμε πετύχει μέχρι τώρα, με πολλούς αγώνες αλλά και εμπόδια, να είναι ανεξάρτητο το ΠΑΚΟΕ από την όποια κομματική επιρροή, δυστυχώς διαπιστώσαμε ότι αν δεν έχεις κομματική «ομπρέλα» θεωρείσαι περιθωριακός και εκθρόνος του κράτους.

Κόκκας: Μια κομματοκρατία δηλαδή που δυναστεύει τον τόπο και δεν αναδεικνύει το έργο και τις θέσεις του ΠΑΚΟΕ.

Η αδιαφορία των συστημικών μέσων για το ΠΑΚΟΕ

Η μάχη του ΠΑΚΟΕ ενάντια σε όλα τα συστημικά μέσα και τα δελτία τύπου που πάνε στα ...σκουπίδια.

Χριστοδουλάκης: Τώρα λοιπόν τα συστημικά μέσα αδιαφορούν για τα δελτία τύπου που κατά καιρούς τους στέλνουμε και τα πετάνε στον κάλαθο των αχρήστων. Τα άλλα τα μέσα προσπαθούν με οποιονδήποτε τρόπο να πάρουν κάποια δελτία τύπου του ΠΑΚΟΕ. Το πετυχαίνουμε σε κάποιες περιπτώσεις αλλά διαπιστώνουμε ότι η ενημέρωση είναι πια τόσο πολύ κομματικοποιημένη και κατευθυνόμενη από τα οικονομικά lobby συμφερόντων. Δυστυχώς, προσπαθούμε μόνοι μας με τα δικά μας μέσα, με την εφημερίδα που βγάζουμε να ενημερώνουμε τον κόσμο και έχουμε αρκετά καλή ανταπόκριση.

Είμαστε ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα που βγάζουμε εφημερίδα κάθε μήνα, ενημερώνουμε το κοινό χωρίς καμία απολύτως διαφήμιση μέσα στην εφημερίδα και στηριζόμαστε πάντοτε στις συνδρομές των μελών μας. Επίσης, δεν είναι τυχαίο ότι είμαστε ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα που έχει 35.000 μέλη-συνδρομητές και δεχόμαστε καθημερινά γύρω στις 100 με 150 καταγγε-

λίες για διάφορα θέματα.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο κόσμος έχει ξεκινήσει να έρχεται στο ΠΑΚΟΕ είτε σαν εθελοντής είτε ως καταγγέλων για διάφορα θέματα όπως τις αυθαιρεσίες της ΔΕΗ αλλά και άλλων δημόσιων φορέων. Δεν είναι τυχαίο ότι το περιεχόμενο της εφημερίδας αυτής αποτελείται από θέματα ούτε καν φαντάζονται τα συστημικά μέσα που μπορούν να προβάλλουν, όπως είναι τώρα το πιο πρόσφατο θέμα με τους Δελφούς.

Βλέπουμε, ένα διεθνές θέμα των Δελφών που κυκλοφορεί και είναι πολιτιστικό κέντρο υψίστης σημασίας και για την UNESCO. Μέσα στο αρχαίο μονοπάτι που λειτουργεί χιλιάδες χρόνια να υπάρχουν απόβλητα που πατάνε οι τουρίστες και από καταγγελίες τουριστών να προβάλλουμε το θέμα και να προσπαθήσουμε να το λύσουμε. Δεν είναι επίσης τυχαίο ότι ο ποταμός Ασωπός, που πριν από 50 χρόνια βρισκόταν σε πολύ καλή κατάσταση και υπήρχαν πάρα πολλά ψάρια σε αυτό, τώρα είναι νεκρό και βγάζει χημικά απόβλητα με εξασθενές χρώμιο.

Κόκκας: Παρατηρούμε, δηλαδή, το φαινόμενο εξ' αιτίας των χρόνιων δράσεων του ΠΑΚΟΕ, οι πολίτες να καταθέτουν καθημερινά καταγγελίες για τα διάφορα οικολογικά θέματα που τους απασχολούν χωρίς όμως να υπάρχει η ανάλογη προβολή από τα μέσα ενημέρωσης. Για πείτε μας, υπάρχει κάποια άλλη εκπομπή, όπως την σημερινή που ξεκινάμε σήμερα, που να σας δίνει βήμα σε περιοδική τουλάχιστον βάση;

Χριστοδουλάκης: Τώρα ξεκινήσαμε και μια συνεργασία με την ΕΡΤ και θα δούμε που θα καταλήξει. Αυτό που ήθελα να πω, είναι ότι για παράδειγμα ένα πρόσφατο ψήφισμα που κάναμε για τους Δελφούς το αναρτήσαμε στο επίσημο site του ΠΑΚΟΕ για να γίνει ψηφοφορία, πριν από πέντε ημέρες.

Το αναρτήσαμε μάλιστα και στα αγγλικά. Η ανταπόκριση των ξένων μόλις σε πέντε ώρες ήταν 2.500 υπογραφές! Οι αντίστοιχες υπογραφές για τους Έλληνες ήταν μόλις 50! Δεν ξέρω τι μπορεί να σημαίνει αυτό αλλά η ανταπόκριση των ξένων είναι πάρα πολύ σημαντική. Μάλιστα, προωθούμε αυτήν την περίοδο ένα σύστημα οικο-κατασκήνωσης αλλά δεν υπάρχει βεβαίως καμία βοήθεια από την ελληνική πολιτεία. Είχαμε κάνει μια πρόταση και έχουμε ήδη ένα χώρο στην Αυλίδα που θα εγκαταστήσουμε την οικο-κατασκήνωση αυτή, που θα αναλύσω τώρα περί τίνος πρόκειται.

Οι οικο-κατασκηνώσεις του ΠΑΚΟΕ

Οι σημαντικές δράσεις του ΠΑΚΟΕ που ωφελούν το περιβάλλον και την οικονομική ανάπτυξη αλλά και την αγροπαιδεία των φοιτητών.

Κόκκας: Παναγιώτη, είναι πάρα πολύ σημαντικό. Νομίζω πρέπει να αφιερώσου-

με ιδιαίτερο θέμα της οικο-κατασκήνωσης γιατί ένα πιο άμεσο και δημοκρατικό μέσο επικοινωνίας είναι η διαπροσωπική σχέση μεταξύ των οικολόγων, οι ευαισθητοποιημένοι πολίτες. Άρα η οικο-κατασκήνωση παρέχει ένα άλλο βήμα.

Χριστοδουλάκης: Ε, ναι βέβαια. Να φανταστείτε ότι έχουμε εξασφαλίσει τώρα για κάθε καλοκαίρι, από τον Μάιο μέχρι τον Οκτώβριο, 1.500 φοιτητές από σκανδιναβικά πανεπιστήμια και συγκεκριμένα της Σουηδίας, της Δανίας και της Νορβηγίας. Αυτοί οι φοιτητές θα έρχονται στην χώρα μας το διάστημα αυτό, θα δίνουν 30 ευρώ την ημέρα και θα εργάζονται 8 ώρες την ημέρα στην οικο-κατασκήνωση αυτή η οποία περιλαμβάνει μια οικο-φάρμα, με 3.500-4.000 ζώα, τα οποία θα τα φροντίζουν. Αυτά θα είναι ζώα για εκτροφή αλλά και θα υπάρχουν φυτά για καλλιέργεια.

Κόκκας: Παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον αυτή η πρωτοβουλία σας και θα την αναλύσουμε περαιτέρω μετά από ένα σύντομο μουσικό διάλειμμα.

Επιστρέψαμε. Μετά από την αναφορά μας στις πολυποικίλες δράσεις του ΠΑΚΟΕ εδώ και σχεδόν τέσσερις δεκαετίες, αναφερθήκαμε πριν το διάλειμμα στο ζήτημα των οικο-κατασκηνώσεων. Αφού θίξαμε το ζήτημα της επικοινωνίας του ΠΑΚΟΕ και των οικολογικών του δράσεων με τα μέσα επικοινωνίας, φτάνουμε και σε ένα θέμα άμεσης, συμμετοχικής και οικολογικής δράσης, που μπορεί να αναδειχθεί μέσο από το ζήτημα των οικο-κατασκηνώσεων. Για πείτε μας κ. Χριστοδουλάκη.

Χριστοδουλάκης: Πριν από πέντε χρόνια, έχοντας ως στόχο να ενεργοποιήσουμε τα παιδιά, που συμμετείχαν στις οικολογικές εκδρομές, διοργανώσαμε έναν διαγωνισμό. Τα 10 καλύτερα παιδιά που θα έγραφαν τις καλύτερες εκθέσεις και είχαν την καλύτερη απόδοση σε αυτό το σύστημα των οικολογικών εκπαιδευτικών εκδρομών, θα βραβεύονταν. Το έπαθλο ήταν η συμμετοχή των 10 αυτών παιδιών σε οικο-κατασκήνωση που λειτουργεί εδώ και 20 χρόνια στην περιοχή Κόμο, στην βόρεια Ιταλία.

Έτσι, τα πήγαμε εκεί για 20 μέρες και είδαν πώς λειτουργεί μια οικο-κατασκήνωση. Η συγκεκριμένη οικο-κατασκήνωση στην Ιταλία είχε γύρω στους 2.000 εθελοντές, κυρίως φοιτητές, οι οποίοι έκαναν όλες τις δουλειές. Εκτός από τα καταλύματα των εθελοντών στο Κόμο υπήρχε και μια οικο-κτηνοτροφία, που έβγαζαν τα έξοδα της οικο-κατασκήνωσης για δύο χρόνια. Πουλούσαν κρέατα και βιολογικά προϊόντα μέχρι και γαϊδουρινό γάλα παρήγαγαν και το έκαναν τυρί. Έπειτα το έστειλαν στην Γαλλία γιατί αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα με την αλλεργική ρινίτιδα των παιδιών ειδικά στο βόρειο τμήμα της χώρας εξ αιτίας του φαινομένου της όξινης βρογχίτιδας. Το γαϊδουρινό γάλα το πουλούσαν με 100 ευρώ το κιλό και το τυρί 1000 ευρώ αντίστοιχα.

Για τα παιδιά της Γαλλίας από 8 ως 18 ετών υπάρχει ένα ειδικό πρόγραμμα που κάθε εβδομάδα δίνουν στα παιδιά 250 γραμμάρια τυρί γαϊδουρινό και έχουν λύσει αυτό το πρόβλημα της αλλεργικής ρινίτιδας εξ αιτίας αυτής της κοινωνικής προσφοράς. Να φανταστείτε στην Ελλάδα μέχρι και το 2000 υπήρχαν γύρω στα 8.000 γαϊδούρια. Τώρα έχουν μειωθεί στα 800. Στην Γαλλία το 2000 υπήρχαν 800 γαϊδούρια τώρα υπάρχουν 2,5 εκατομμύρια! Έχουν δημιουργήσει μια καλοστημένη επιχείρηση η οποία παράγει το γαϊδουρινό γάλα και το τυρί αλλά εδώ και 5 χρόνια έχουν ξεκινήσει την παραγωγή γαϊδουρινών καλλυντικών, τα οποία τα εξάγουν απ' ευθείας στην Αμερική.

Αυτό ακριβώς προσπαθήσαμε να κάνουμε και εμείς εδώ. Υποβάλλαμε προτάσεις σε 2 προγράμματα, αυτά όμως στο τέλος δεν λειτουργήσαν. Χάσαμε 600.000 ευρώ επικορήγηση που πήγαν στην Πορτογαλία, εξαιτίας της καθυστέρησης των διαχειριστικών αρχών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Είναι μια πολεμένη ιστορία αυτή αφού αντί να την κάνουμε φέτος την οικο-κατασκήνωση αυτή θα την κάνουμε του χρόνου με φοιτητές από ξένα πανεπιστήμια.

Να φανταστείτε δηλαδή σε ποιο κατάσταση φτάσαμε, χρήματα τα οποία διεκδικούσαμε και μπορούσαμε να τα πάρουμε από 2 προγράμματα δεν τα πήραμε διότι καθυστέρησαν το έργο τους οι διαχειριστικές αρχές, οι οποίες βρίσκονται στο απυρόβλητο. Άλλη μεγάλη αμαρτία αυτή! Έχουμε ήδη κάνει δικαστικές διαμάχες με την ιστορία αυτή αλλά δεν βγάζουμε κάποιο αποτέλεσμα. Ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, κ. Αποστόλου πρέπει να λύσει το θέμα.

Για να συνεχίσω, αυτή η οικο-κατασκήνωση πέρα την κτηνοτροφικό τμήμα που διαχειρίζεται με αρκετές χιλιάδες ζώα, έχουμε και την βιολογική γεωργία στην οποία φυτεύονται διάφορα φαρμακευτικά φυτά και αρωματικά τα οποία γίνονται προϊόντα προς εκμετάλλευση. Και είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι. Επίσης, αυτή η οικο-κατασκήνωση εμπεριέχει βιβλιοθήκες, εστιατόρια, γήπεδα και αθλοπαιδιές αλλά και 3 πισίνες καθώς και βρίσκεται κοντά σε θαλάσσιες παραλίες και μπορούν εκεί οι κατασκηνωτές να κάνουν το μπάνιο τους.

Η αναληψία της Σάπιας κρατικής μηχανής

Δεν υπάρχει διάθεση για ανάπτυξη και βελτιώσεις από τα αρμόδια όργανα και αρχές.

Το θέμα βέβαια είναι ότι δυστυχώς η ελληνική κρατική μηχανή, η «σάπια» κρατική μηχανή, δεν θέλει να δει πράγματα εκσυγχρονιστικά που θα βοηθούσαν την ανάπτυξη αυτού του τόπου. Για αυτό σαν Έλληνες έχουμε μάθει την λέξη ύφεση πολύ καλά αντί για την λέξη ανάπτυξη! Δεν φταίει μόνο το γεγονός ότι δεν υπάρχουν κονδύλια για την ανά-

πτυξη, δεν υπάρχει και η ανάλογη διάθεση για αυτήν.

Κόκκας: Δεν είναι όμως κάτι που σχετίζεται με την από-ανάπτυξη και κάποιοι μοντέρνοι οικολόγοι το αναδεικνύουν;

Χριστοδουλάκης: Ακριβώς έτσι είναι. Ξέρετε με το θέμα των σκουπιδιών και το θέμα των αποβλήτων αλλά και το θέμα της χρήσης του φυσικού αερίου ή των Α.Π.Ε. που έχουν υποβαθμιστεί αρκετά σημαντικά, ας πούμε για την διαχείριση των σκουπιδιών και των αποβλήτων θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν περίπου 10-20 χιλιάδες θέσεις εργασίας. Δεν γίνεται απολύτως τίποτα! Η ανακύκλωση των σκουπιδιών να φανταστείτε το 2000 ήταν στο 7% ενώ τώρα είναι στο 5%.

Η πυρκαγιά στον Ασπρόπυργο και η ανάκληση του προστίμου στους υπευθύνους.

Το έγκλημα κατά του περιβάλλοντος στον Ασπρόπυργο και το κουκούλωμα του προστίμου στους υπαίτιους.

Κόκκας: Και για πείτε το καλοκαίρι σε κάποιο μέρος της Αττικής κάπκε μια τεράστια αποθήκη σκουπιδιών. Τι ακριβώς έγινε εκεί;

Χριστοδουλάκης: Ναι, αυτό έγινε στην περιοχή του Ασπρόπυργου. Η ελληνική εταιρεία αξιοποίησης ανακύκλωσης που βάζει αυτούς τους κάδους, είχαν πάρει μια έκταση και έριχναν όλα τα σκουπίδια ενώ έπρεπε να ρίχνουν αυτά προς ανακύκλωση μόνο. Πήρε φωτιά όλη αυτή η περιοχή. Δεν ξέρω αν θυμόσαστε τι είχε γίνει το καλοκαίρι; Μέχρι την Αθήνα είχε φτάσει αυτός ο καπνός.

Κόκκας: Δεν ξέρω αν είχε και τοξικές επιπτώσεις αυτή η πυρκαγιά.

Ε, βέβαια είχε. Μάλιστα το ΠΑΚΟΕ κάνει μια επιδημιολογική μελέτη για να δούμε τα αποτελέσματα αυτής της πυρκαγιάς. Να φανταστείτε μήπε ένα πρόστιμο 5 εκατομμυρίων και σήμερα το ανακάλεσαν! Δυστυχώς τα να βελτιωθεί η περιοχή και να αποκατασταθούν οι περιβαλλοντικές ζημιές ήταν κοστοβόρο. Και είχαν υπολογίσει γύρω στα 5 εκατομμύρια αλλά για διάφορους λόγους την επόμενη μέρα το ανακάλεσαν.

Κόκκας: Παναγιώτη Χριστοδουλάκη, νομίζω ότι το πρόβλημα είναι πώς θα ανακαλέσουμε τους ανακαλούντες. Γιατί κάποιοι που παίρνουν αποφάσεις για λογαριασμό μας, λάθος αποφάσεις, αυτοί είναι που πρέπει να ανακληθούν πρώτοι.

Απαραίτητη η μεταμόρφωση του πολιτικού συστήματος

Το όραμα της πρώτης αριστεράς που ξεθώριασε και οι εξουσιαστές στην θέση των ...εξουσιαστών.

Χριστοδουλάκης: Το θέμα είναι ότι αυτοί που είναι στην εξουσία, πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι η εξουσία και ο τρόπος που την ασκούν αλλάζει την

νοοτροπία και τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών και πολιτείας. Και είναι τραγικό αυτό! Αν δεν συνειδητοποιήσουν οι εξουσιαστές και κυβερνώντες ότι πρέπει να αλλάξουν την σχέση μεταξύ του Έλληνα πολίτη και της εξουσίας τότε αυτό θα λειτουργήσει τελείως καταστροφικά για τον τόπο.

Κόκκας: Ειλικρινά Παναγιώτη, πιστεύεις ότι θα αλλάξουν νοοτροπία οι όποιοι εξουσιαστές; Εδώ βλέπουμε ότι η εξουσία είναι μια «Κίρκη», μεταμορφώνει τους ανθρώπους σε γουρούνια. Και αυτό ακριβώς ζούμε τώρα με την νέα κυβέρνηση, που άνθρωποι είχαν δώσει επί χρόνια αγώνες για το όραμα της πρώτης φοράς αριστεράς, μεταμορφώθηκαν σε κάτι άλλο.

Χριστοδουλάκης: Το θέμα είναι ότι ήταν χρόνια στην αντιπολίτευση και ήξεραν πως λειτουργούσε η οποιαδήποτε εξουσία. Άρα δεν έπρεπε να πέσουν σε αυτόν τον «λάκκο» και να παρασυρθούν και να λειτουργούν και αυτοί σαν εξουσιαστές της Δεξιάς.

Κόκκας: Άρα μήπως πρέπει να μεταμορφώσουμε το πολιτικό σύστημα εν γένει; Γιατί αυτό παράγει εξουσιαστές ακόμα και αν δεν είναι.

Χριστοδουλάκης: Ακριβώς. Δηλαδή ο εξουσιαστής πρέπει να συνειδητοποιεί ότι δεν θα βρίσκεται στο προσκήνιο για πάντα. Πρέπει να καταλάβει, ότι η άμεση Δημοκρατία για την οποία εσύ αγωνίζεσαι τόσα χρόνια, δεν είναι για πάντοτε αλλά μόνο για σήμερα. Και ίσως μόνο για χθες.

Κόκκας: Η θέση τους δεν είναι για πάντοτε. Η άμεση Δημοκρατία ευελπιστούμε να γίνει παντοτινή.

Χριστοδουλάκης: Ναι, για αυτό ακριβώς λέω. Είναι τραγικό το να συζητάμε άνθρωποι οι οποίοι θεωρούσαν τον εαυτό τους αντιπολίτευση και κατακεραυνώνων την προηγούμενη εξουσία, τώρα έρχονται στην αντίθετη θέση και οι άλλοι τους κατακεραυνώνουν. Και αντί να συμφωνήσουν στην λύση του προσφυγικού προβλήματος για παράδειγμα,

παίρνει ο καθένας τον δρόμο του χωρίς να υπάρχει κοινό σημείο επαφής. Είναι δυνατόν αυτό;

Κόκκας: Νομίζω αυτή η εκπομπή μπορεί να παράσχει ένα βήμα διαλόγου και ενημέρωσης.

Ανοιχτή εκπομπή με τους ακροατές με μορφή διαλόγου

Η νέα εκπομπή στο Ertopen πρέπει να είναι διαδραστική με τους ακροατές και να υπάρχει κάποια μορφή επικοινωνίας με τηλέφωνα και μηνύματα.

Χριστοδουλάκης: Εγώ θα έλεγα μιας και ξεκινήσαμε σήμερα την εκπομπή και ελπίζω ότι μας ακούνε μερικοί άνθρωποι που σκέφτονται ορθά και δεν συσκέφτονται, να πάρουν κάποιο τηλέφωνο να κάνουμε κάποια συζήτηση. Θα ήθελαν να είναι ανοιχτή αυτή η εκπομπή με τηλεφωνήματα ώστε να γίνεται κάποιας μορφής διάλογος.

Κόκκας: Είναι πάρα πολύ σημαντικό η οικολογική δράση και λογική να σχετίζεται με την επικοινωνίας μας και όχι μόνο δια ραδιοφώνου. Εμείς δεν φιλοδοξούμε να γίνουμε οι μόνοι εκφραστές αυτής της προσπάθειας. Για αυτό λοιπόν δύο τηλέφωνα το 210-8100805 και το 210-3632000 είναι τα τηλέφωνα επικοινωνίας της εκπομπής και περιμένουμε την ανταπόκρισή σας για να μπορέσουμε να συνδιαμορφώσουμε το πρόγραμμα και των επόμενων εκπομπών. Κάθε δεύτερο Σάββατο, 11-12 το πρωί, στο φιλόξενο βήμα της Ertopen106,7 προσπαθούμε να δημιουργήσουμε ένα ραδιοφωνικό βήμα για την Δημοκρατία των πολιτών, ένα βήμα έκφρασης καταγγελιών.

Χριστοδουλάκης: Θα προτιμούσα και μέσα στην εκπομπή να είχαμε τηλεφωνήματα ακροατών μας.

Κόκκας: Ναι, νομίζω αυτό τεχνικά επιτρέπεται. Βέβαια αυτό πρέπει να το διαμορφώσουμε, να δούμε την εκδήλωση ενδιαφέροντος από το κοινό και νομίζω η Ertopen να μας δώσει την δυνατότητα για κάτι τέτοιο.

Χριστοδουλάκης: Από το μεθεπόμενο Σάββατο θα προτιμούσα και τηλεφωνήματα να μην μιλάμε συνέχεια εμείς να ακούμε και τις απόψεις των ακροατών, για να έχουμε μια πληρέστερη εντύπωση για αυτά που λέμε.

Κόκκας: Μέχρι τότε όμως και επειδή τα ζητήματα που θέλουν να θέσουν οι ακροατές θέλουν και την ανάλογη προετοιμασία, θα πρότεινα την ηλεκτρονική δυνατότητα επικοινωνίας με τους ακροατές μέσω e-mail. Θα περιμένουμε τα e-mails των ακροατών μας για να διαμορφώσουμε την επόμενη εκπομπή.

Χριστοδουλάκης: Μπορούν λοιπόν οι ακροατές να γράφουν οποιοδήποτε μήνυμα επιθυμούν στο rakoe@rakoe.gr για να τα συλλέξουμε, να τα αξιολογήσουμε και την επομένη φορά να τα συζητήσουμε εδώ πέρα και να έχουμε ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές. Είμαστε ανοιχτοί σε όλους.

Ποτέ δεν είμαι υπέρ του «κουκουλώματος» των προβλημάτων. Όποιο πρόβλημα αναδεικνύεται βρίσκει και την λύση του. Αντιθέτως, όποιο κουκουλώνεται δεν υπάρχει καμία λύση για αυτό.

Κόκκας: Νομίζω αυτή η πρώτη εκπομπή έθιξε καίρια σημεία τα οποία παρατηρώ ότι δεν αναφέρονται στην ιδιωτική ραδιοτηλεόραση, πέρα από κάποιες μεμονωμένες προβολές οικολογικών θεμάτων.

Δεν υπάρχει αυτή η αυθεντική προσέγγιση στα περιβαλλοντικά θέματα όπως θέλει να τα προσεγγίσει το ΠΑΚΟΕ. Να δώσουμε τον λόγο στον Παναγιώτη Χριστοδουλάκη να κλείσει αυτή την πρώτη εκπομπή που θα βάλει τα θεμέλια μιας τακτικής μας επικοινωνίας.

Χριστοδουλάκης: Ευχαριστώ και πάλι την συχνότητα της Ertopen για το βήμα και την δυνατότητα έκφρασης που δίνει στο ΠΑΚΟΕ. Θα προσπαθήσουμε σε όλες τις εκπομπές να δίνουμε χρηστικές πληροφορίες για το τι μπορεί να κάνει ο καταναλωτής και τον Έλληνα πολίτη για να αυτοπροστατευτεί απέναντι στα τεράστια οικονομικά συμφέροντα που παίζονται εις βάρος του. Η σημερινή συνομιλία θα αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του ΠΑΚΟΕ, rakoe.gr.

Κόκκας: Η δικιά μας γενιά έχει πλέον χρέος να αντισταθεί, να αντιπαλέψει αυτήν την κατάλυση του Συντάγματος για η Τρόικα δεν προβλέπεται από το ελληνικό σύνταγμα, το οποίο έχει καταλυθεί. Ο ελληνικός λαός είπε όχι με 62% στο δημοψήφισμα του περασμένου Ιούνη. Στις επόμενες εκπομπές θα ασχοληθούμε με την οικολογική δράση σε συνδυασμό με την αντίσταση των Ελλήνων. Σε κάθε περίπτωση έχουμε πάρα πολλά να πούμε. Ευχαριστούμε όλους τους ακροατές που ήταν μαζί μας. Θα αναρτήσουμε και θα αναδείξουμε αυτή την εκπομπή για να γίνει βήμα όλων σας.

Χριστοδουλάκης: Για καλύτερη ποιότητα ζωής σας ευχαριστούμε πάρα πολύ που μας ακούσατε.

Καλήμερα.

«Ο καταναλωτής... Το αιώνιο θύμα»

Ημερίδα του ΠΑΚΟΕ για την Παγκόσμια Μέρα Καταναλωτή 15/3/16

Με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα του Καταναλωτή διοργανώσαμε στις 15 Μαρτίου ημερίδα με θέμα στο αμφιθέατρο «Αντώνης Τρίτσης» στο κέντρο της Αθήνας. Ακολουθούν τα λεγόμενα των ομιλητών.

Πρόλογος από τον κ. Αποστολόπουλος, συντονιστή της ομιλίας

Γιώργος Αποστολόπουλος (Αντιδήμαρχος Πρασίνου και Προστασίας Ζώων): Η σημερινή μέρα του Καταναλωτή είναι σημαντική για όλους μας καθώς όλοι μας είμαστε καταναλωτές, ακόμα και αυτοί που παράγουν προϊόντα λογίζονται ως καταναλωτές γιατί καταναλώνουν τα ίδια τους προϊόντα. Η έννοια της κατανάλωσης, θα έλεγα ότι ουσιαστικά αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας αλλά και η συμμετοχή του καταναλωτή σε όλη την διαδικασία. Φυσικά σήμερα δεν θα αναφερθούμε σε θέματα που έχουν να κάνουν με τον δήμο Αθηναίων.

Πριν καλέσω τον πρώτο ομιλούντα της σημερινής ημερίδας θα ήθελα να πω ότι πολλά μικρά πράγματα παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην ζωή μας. Τα πλαστικά μπουκάλια νερού το καλοκαίρι που εκτίθενται σε υψηλές θερμοκρασίες και έτσι αναπαράγονται τοξικές ουσίες στο νερό. Το εξασθενημένο χρώμιο στον υδροφόρο ορίζοντα στην περιοχή της Βοιωτίας, που πολλοί από τους σημερινούς συμμετέχοντες έχουν δώσει πολλούς αγώνες αλλά επί ματαίω. Το ίδιο νερό μάλιστα χρησιμοποιείται και στην καλλιέργεια λαχανικών. Οι δεκάδες χημικές ενώσεις, οι λεγόμενες Ε, που περιέχονται στα τρόφιμα και δεν ξέρουμε περί τίνας πρόκειται. Τα μεταλλαγμένα ή τροποποιημένα τρόφιμα στα ράφια των καταστημάτων.

Να τελειώσω την εισαγωγή της ημερίδας με μια σύντομη ιστορία που αναδεικνύει την σημασία της σημερινής μέρας. Τυχαίνει ένας άνθρωπος του στενού οικογενειακού περιβάλλοντός μου, να είχε κάποιους συγγενείς στην Ελβετία. Και τα 7 μέλη της οικογένειάς τα 6 πέθαναν από καρκίνο. Όταν κάποια στιγμή κάναμε μια συζήτηση μαζί του, τον ρώτησα μήπως υπάρχει κάποιο εργοστάσιο κοντά στην περιοχή και για αυτό τα τόσα κρούσματα καρκίνου και δεν γνώριζαν ότι σε πολύ κοντινή απόσταση από το σπίτι τους υπήρχαν 2 πυρηνικά εργοστάσια επηρεάζοντας βέβαια αρνητικά την ποιότητα των προϊόντων της περιοχής τους. Το λέω αυτό γιατί πόσες περιπτώσεις ανάλογες θα μπορούσαν να αποφευχθούν αν γνώριζε ο καταναλωτής τη προϊόντα προμηθεύεται. Σε αυτό το σημείο να δώσω τον λόγο στον κ. Ιωάννη Ανουσάκη, πρόεδρο ΙΝΚΑ Κρήτης.

Η εισαγωγική ομιλία του κ. Ανουσάκη

Ιωάννης Ανουσάκης (πρόεδρος Ινστιτούτου Καταναλωτών-ΙΝΚΑ- Κρήτης): Για να κατασκευάσει μια χώρα ένα πυρηνικό εργοστάσιο πρέπει να πάρει την έγκριση και των άλλων γειτονικών χωρών διότι σε περίπτωση δυστυχήματος οι επιπλοκές για το περιβάλλον θα ισχύσουν και για τις παρακείμενες χώρες. Δεν είναι δικαίωμα της χώρας που θέλει να έχει ανεξαρτησία ενέργειας ένα εργοστάσιο πυρηνικής ενέργειας του οποίου η ενδεχόμενη κακή εξέλιξη θα επηρεάσει τις γειτονικές αλλά και πιο μακρινές χώρες.

Θέλω να πω ότι το να γνωρίζουμε μόνο δεν αρκεί. Οι συλλογικές δράσεις είναι αναγκαίες για να υπάρχουν αποτελέσματα. Όλοι εμείς που βρισκόμαστε σήμερα εδώ αποτελούμε το έμφυτο δυναμικό που αντιστέκεται σε όλα αυτά. Η

Ιωάννης Ανουσάκης

γνώμη και οι αντιθέσεις που διατυπώνονται σε τέτοιου είδους συγκεντρώσεις πρέπει να γίνεται με ευπρέπεια αλλά και με την ανάλογη γνώση και πνευματικότητα. Για αυτό έχουμε έναν καθηγητή πανεπιστημίου, τον κ. Χριστοδουλάκη, το Ινστιτούτο Καταναλωτών, τον Γιάννη Μυταλούλη τον νομικό σύμβουλο, τον Θανάση Θεοδώρου ο οποίος αγωνίζεται για την βελτίωση της κατάσταση στο κοινωνικό περιβάλλον αλλά και τον δικηγόρο Γιώργο Κόκκα.

Εν πάση περιπτώσει, είμαστε πολλοί για να μπορούμε να κάνουμε αρκετές δράσεις.

Όπως για παράδειγμα να καταδικάσουμε το επιβεβαιωμένο δημοσίευμα από την ίδια την εταιρεία, ότι εργαζόμενος της εταιρείας δημητριακών Kellogg's, που δουλεύει στον συρμό που μεταφέρει τα προϊόντα στα καταστήματα, ουρούσε πάνω από τις συσκευασίες. Το ευρωπαϊκό δικαστήριο, στην προσφυγή εταιρείας τροφίμων κατά της σουηδικής κυβέρνησης για προϊόντα που είχαν μηδαμινό ποσοστό να προκαλέσουν καρκίνο στους καταναλωτές, απέρριψε την προσφυγή με την αιτιολογία ότι το ποσοστό ενδεχόμενων κρουσμάτων καρκίνων είναι μηδαμινό για να εμποδίσει τον εμπορικό σκοπό! Καταλαβαίνετε που βρισκόμαστε; Κοντά στα χίλια συστατικά ήταν απαγορευμένα, χρωμοποιητές και ρευστοποιητές για την παραγωγή προϊόντων στην Ευρώπη. Αυτά τα συστατικά περιορίστηκαν στα 123 μετά από ενέργειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Δεν ζούμε σε έναν κόσμο αγγέλων. Δεν είναι μια Ευρώπη των αγγέλων. Είναι μια Ευρώπη των πόρων.

Αποστολόπουλος: Να καλέσω τον κ. Χριστοδουλάκη στο βήμα, ευχαριστώντας τον ταυτοχρόνως για την διοργάνωση και την πρόσκληση στην σημερινή ημερίδα.

Η ομιλία του προέδρου του ΠΑΚΟΕ κ. Παναγιώτη Χριστοδουλάκη

Χριστοδουλάκης: Καλησπέρα σας. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ ήρθατε σήμερα να παρακολουθήσετε την σημερινή μας ημερίδα. Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας ημέρας του Καταναλωτή, θέλω να πω ότι η συγκεκριμένη μέρα καθιερώθηκε το 1922, όταν η Ελλάδα βρισκόταν σε εμπόλεμη κατάσταση και όπως ξέρετε η κάθε μέρα από τις 365 έχει αφιερωθεί για κάποιο πρόβλημα για κάποιο σκοπό, για κάποια γιορτή.

Για μας η σημερινή δεν είναι μέρα γιορτής αλλά μέρα ντροπής. Γιατί δεν μπορούμε να ξεχάσουμε ότι κάθε λεπτό που περνάει περίπου 1.250 παιδιά πεθαίνουν από αστία.

Κάθε λεπτό που περνάει παράγονται 80 με

100 χημικές ενώσεις, οι οποίες είναι επικίνδυνες για το περιβάλλον και την υγεία μας. Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε ότι τα 100 με 120 προϊόντα που παράγονται καθημερινά σε παγκόσμια κλίμακα τα 80 είναι άχρηστα. Επίσης, εξαιτίας του ακατάλληλου και βρώμικου νερού πεθαίνουν γύρω στα 1.300 άτομα. Όλα αυτά αποτελούν φαινόμενα ντροπής για τις σύγχρονες κοινωνίες. Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε ότι εδώ στην Ελλάδα καθημερινά έχουμε τεράστια προβλήματα δυσεντερίας, έρχεται και το προσφυγικό ζήτημα που τονώνει και άλλο το ζήτημα.

Δυστυχώς οι κοινωνίες σήμερα είναι τόσο τετραματωμένες, που η ύπαρξη μιας διαφήμισης είναι εκείνο που θα δώσει στα παιδιά την βιομηχανοποιημένη γλυκιά ή αλμυρή γεύση και όχι την φυσική όπως θα έπρεπε. Ξεπερνώντας κάθε όριο, δεν μπορούμε να επανέλθουμε στην φύση όπως θα έπρεπε, τουλάχιστον την τελευταία πενταετία της οικονομικής κρίσης που μαστίζει την χώρα μας. Η φύση εκδικείται! Είτε με το βρώμικο νερό στις παραλίες είτε με το μολυσμένο νερό στους υδροφόρους ορίζοντες.

Είτε επίσης με την ατμοσφαιρική ρύπανση που κυκλοφορεί με επικίνδυνα στοιχεία με χημικές ενώσεις που επιδρούν αρνητικά στον ανθρώπινο οργανισμό. Και δυστυχώς είναι άγνωστο τελείως σε μας πια ότι η περιεκτικότητα του οξυγόνου έπαψε να βρίσκεται στο 18%-30% όπως ήταν πριν από 30 χρόνια και έχει φτάσει στο 17%. Φανταστείτε λοιπόν ένα οικοσύστημα που το οξυγόνο που χρειαζόμαστε για να ζήσουμε έχει μειωθεί κατά 14%. Ένα περιβάλλον δηλαδή που αντί για οξυγόνο έχουμε άλλα στοιχεία της φύσης, που είναι τεχνικά, που κυκλοφορούν εξαιτίας της δήθεν βιομηχανικής ανάπτυξης. Την ανάπτυξη ενός βιομηχανικού κόσμου και ανθρώπου που προσδοκά μόνο την εκμετάλλευση των άλλων προς όφελος του ή και όλου του οικοσυστήματος για να επιβιώσει εκείνος. Δεν επιβιώνει όμως λόγω τριών χαρακτηριστικών που θα σας πω.

Μέχρι πριν από 5 χρόνια στο νοσοκομείο των Παιδιών δεν υπήρχαν παιδιά μέχρι 2 χρονών που να είχαν καρκίνο. Τώρα στα νοσοκομεία των παιδιών μπαίνουν γύρω στα 800 παιδιά με καρκίνο. Πριν από 5 χρόνια δεν υπήρχε στην ατμόσφαιρα ένα στοιχείο, το μολυβδαίνιο το οποίο υπάρχει τώρα και δυστυχώς το εισπνέουμε. Είναι καρκινογόνο και μεταλαξιογόνο. Εμποδίζει την αναπνευστική λειτουργία των παιδιών κυρίως από 2 ως 8 ετών.

Εμβόλιο ...θανάτου το Cardasil

Μας έχουν περάσει το μήνυμα των εμβολίων.

Τα εμβόλια όπως ξέρετε έχει αποδειχθεί και πειραματικά και πρακτικά ότι η αποτελεσματικότητά τους κυμαίνεται από 5 ως 10%. Ένα εμβόλιο μάλιστα για τις μικρές κοπέλες 9 ως 11 ετών, για την θεραπεία του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας. Το εμβόλιο Cardasil έχει αποδειχθεί ολέθριο στην Αμερική έχουν πεθάνει 3.000 άτομα μέχρι τώρα.

Εδώ δυστυχώς τα κυκλώματα και τα lobby των γιατρών το πέρασαν μέσα από τα ταμεία που χρηματοδοτεί με 500 ευρώ το κάθε εμβόλιο και οι γιατροί που το συνιστούν είναι διαπλεκόμενοι με την εταιρεία παραγωγής και δυστυχώς κανείς δεν δίνει σημασία. Κάναμε μια επίσκεψη πριν από μια εβδομάδα με τον αντιπρόεδρο του ΠΑΚΟΕ, κ. Μαλτέζο, στο αρμόδιο υπουργείο και όταν αναφέραμε την επικινδυνότητα του εμβολίου αυτού, η γραμματέας του υπουργού κ. Κοκλάκη ξέσπασε σε κλάματα καθώς μόλις την προηγούμενη μέρα εμβολίασε την κόρη της με τον εν λόγω εμβόλιο. Είναι τραγικά τα πράγματα ένας που δεν τα ξέρει δεν το συνειδητοποιούν. Αυτός που τα ξέρει όμως είναι υποχρεωμένος να τα μεταλαμπαδεύσει γιατί αν δεν μεταδώσει αυτές τις γνώσεις εγκληματεί και σε βάρος του εαυτού αλλά και των υπολοίπων.

Και είναι τραγικό να συζητάμε ότι πράγματα που υφίσταντο αυτήν την στιγμή και μολύνουν το λεγόμενο ανθρωπογενές οικοσύστημα δυστυχώς επηρεάζουν την υγεία την δικιά μας και των παιδιών μας. Μην ξεχνάτε ότι η αύξηση του πληθυσμού στην Ελλάδα μετά την δεκαετία του 50 δεν είναι παρά μόνο 1,2%. Φανταστείτε λοιπόν τι συμβαίνει! Έχουμε υπογεννητικότητα, είμαστε ένας λαός γερόντων! Το 45% των κατοίκων στην Ελλάδα είναι ηλικίας μεταξύ 40-65 ετών. Ο πληθυσμός των παιδιών δεν ξεπερνάει τα 2,3 εκατομμύρια άτομα τη στιγμή που σε ανάλογες περιπτώσεις όπως στην γειτονική Βουλγαρία τα παιδιά είναι 4,6 εκατομμύρια. Και αναρωτιέμαι. Εμείς τι κάνουμε για αυτό;

Βρεθήκαμε σήμερα εδώ 20-30 άτομα για να κουβεντιάσουμε τα φαινόμενα που συμβαίνουν γύρω μας. Να πούμε τις απόψεις μας.

Αλλά όταν θα φύγουμε από εδώ σήμερα θα τα ξεχάσουμε όλα αυτά! Θα επιστρέψουμε πάλι στην ρουτίνα της καθημερινότητας και θα συνεχίσουμε. Έτσι πρέπει να γίνεται όμως; Δεν πρέπει έστω τα λίγα που γνωρίζουμε να τα μεταδώσουμε στους άλλους, να τους ενημερώσουμε; Είναι τραγικό να εμβολιάζουμε μικρά κορίτσια με το εμβόλιο Cardasil και να έχουν έστω την μικρή πιθανότητα του 10% να παρουσιάσουν συμπτώματα για να πάρει ο γιατρός που το χορηγεί 150 ευρώ παραπάνω.

Δεν έχουμε το δικαίωμα απέναντι στα παιδιά αυτά να τους στερήσουμε την δυνατότητα της ποιοτικής ζωής. Και η ζωή δεν είναι το εμβόλιο αλλά το μη εμβόλιο. Στην συζήτηση αργότερα θα έχουμε την ευκαιρία να πούμε μερικά πράγματα ακόμη. Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

Αποστολόπουλος: Ευχαριστούμε τον κ. Χριστοδουλάκη για την εισήγησή του. Σε αυτό το σημείο πριν δώσω τον λόγο στον επόμενο ομιλητή θα ήθελα να αναφέρω ότι παρόντες στην ομιλία βρίσκονται οι κοινοτικοί σύμβουλοι του δήμου Αθηναίων, ο κ. Καλλιτίσης της 4^{ης} δημοτικής κοινότητας και ο κ. Δεκαβάλας της 1^{ης} δημοτικής κοινότητας. Επίσης η κ. Νικολακοπούλου πρόεδρος του συλλόγου Παναθήναια η οποία δραστηριοποιείται στην περιοχή Κομμουνδούρου, Ψυρρή και Κεραμεικό. Η κ. Γεωργουλοπούλου πρόεδρος του συλλόγου «Φίλοι της Κυψέλης» ένας εξίσου δυνατός σύλλογος όπως και της κ. Κοκκινάκη «Πολιτιστικός σύλλογος Κυψέλης» και βρίσκεται και η κ. Καραπαναγιώτη επίτιμη πρόεδρος του συλλόγου Λυκαβηττός, η οποία στο παρελθόν αγωνίστηκε

για την διάσωση των νεραντζιών στην περιοχή του Κολωνακίου.

Δράττομαι λοιπόν της ευκαιρίας σύμφωνα και με τα λεγόμενα των προλαλήσαντων να πω ότι η ρύπανση δεν γνωρίζει όρια μπορεί να βρίσκεται παντού. Και επειδή αναφέρθηκε και ο κ. Ανουσάκης στα πυρηνικά εργοστάσια, να μην ξεχνάμε ότι η ιστορία της Φουκοσίμα δίδαξε πάρα πολλά σε αυτόν τον τομέα και να καταλάβουμε την σημασία της κατανάλωσης των προϊόντων από την θάλασσα, για παράδειγμα από τον ειρηνικό ωκεανό. Ο κ. Ανουσάκης είναι πρόεδρος Ινστιτούτου Καταναλωτή Κρήτης Κοινωνία και Καταναλωτής. Έχετε τον λόγο.

Η εκ νέου τοποθέτηση του κ. Ανουσάκη

Ανουσάκης: Αγαπητοί φίλοι, η προστασία του καταναλωτή είναι ουσιαστικά η προστασία του υγιούς κεφαλαίου. Αν ελέγξουμε και πατάξουμε τον «κακό» έμπορο για το «μαϊμού» προϊόν ή το ακατάλληλο τρόφιμο που διαθέτει και οδηγήσουμε τον έλληνα καταναλωτή στον υγιή έμπορο που πουλάει ένα ποιοτικό, μη ελαττωματικό αγαθό, τότε μόνο θα μπορέσουμε να κατευθύνουμε το κεφάλαιο στην υγιή παραγωγή.

Είναι μια παράμετρος που κανείς δεν την έχει δει ποτέ έτσι, αλλά συμβαίνει έτσι. Η ιδέα αυτή νοήθηκε από τον Τζον Κένεντυ και αργότερα ενσωματώθηκε στο ευρωπαϊκό δίκαιο με αρχιεργάτες τον καθηγητή Χριστοδουλάκη και τον αείμνηστο Χάρη Κουρή που υπήρξαν μαζί συνεργάτες, προσδοκώντας το καλό του καταναλωτή.

Για τα καρότα Θηβών, που φέρνουμε στο τραπέζι μας από τις λαϊκές, περιέχουν καρκινογόνα συστατικά από τα απόβλητα των εργοστασίων σε εκείνη την περιοχή, έχουμε υποβάλει σαν ΙΝΚΑ αγωγή στον Άρειο Πάγο σε συνεργασία και με τον Γιάννη Μυταλούλη, τον νομικό εκπρόσωπο, για έρευνα επί του θέματος και ζητούμε αποσυρθούν οι καταχωρήσεις από το διαδίκτυο για τα βλαπτικά προϊόντα του κάμπου Θηβών, ή να αποσυρθούν ή να ελεγχθούν, αν είναι πραγματικές οι καταγγελίες και επικίνδυνα προϊόντα να μην επιτρέπεται περαιτέρω διαχείρισή τους. Η υπόθεση της καταγγελίας βρίσκεται σε εκκρεμότητα εδώ και πέντε χρόνια καθώς βρίσκεται ακόμα σε επεξεργασία.

Δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε! Οι καταγγελίες πρέπει να διευθετούνται και να επεξεργάζονται άμεσα, όπως λειτουργεί το ΙΝΚΑ εδώ και τόσα χρόνια. Ο ΦΕΤ για παράδειγμα μεταφέρεται ανάλογα την κυβέρνηση από το ένα υπουργείο στο άλλο. Ενώ στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης γίνεται της «ακολασίας». Σε κάθε περίπτωση οι καταγγελίες όταν φτάνουν στο ΙΝΚΑ δεν πετιούνται αλλά επεξεργάζονται με την υποστήριξη της γραμματείας Καταναλωτή του υπουργείου Εμπορίου. Αλλά και από τον Συνήγορο του Καταναλωτή. Όταν φτάσει μέσω του ΙΝΚΑ η καταγγελία τότε αυτή επεξεργάζεται και απαντιέται, σε χρόνο από μια εβδομάδα ως ένα μήνα. Αυτό να το έχετε υπ' όψιν για την λειτουργία του ΙΝΚΑ.

Συνεργαζόμαστε επίσης με τον Γιάννη Μυταλούλη και έχουμε κτυπήσει το «χαράτσι» του Στουρνάρα.

Έχει φτάσει στην ολομέλεια του Άρειου Πάγου η σύγκρουση μεταξύ του συμβουλίου Επικρατείας το οποίο έκρινε ότι για τις έκτακτες της χώρας ότι δεν υφίσταται σαν όρος αλλά είναι όρος που επικαλείται δημοσιογραφικά και οικειοποιείται από τους δικαστικούς αρμόδιους. Το συμβούλιο Επικρατείας δήλωσε ότι το «χαράτσι» θα πληρωθεί μέσω της ΔΕΗ μόνο μια φορά. Εμείς σαν ΙΝΚΑ κερδίσαμε τις δικαστικές μας μάχες στο εφετείο, στον Άρειο Πάγο και τώρα στην Ολομέλεια κρίνεται με συνήγορό μας τον κ. Μυταλούλη η διάσταση της απόψεως του συμβουλίου Επικρατείας με την αντίστοιχη της Ολομέλειας του Άρειου Πάγου. Θέλουμε μια καλύτερη δικαιοσύνη σαν ΙΝΚΑ. Ευχαριστώ που με ακούσατε.

Αποστολόπουλος: Να καλέσω στο βήμα τον κ. Αθανάσιο Θεοδώρου του οποίου το θέμα «Λει-

τουργίες καταναλωτικών ενώσεων. Προβλήματα και προοπτικές» νομίζω σχετίζεται με το θέμα μας. Και παρακαλώ πάρα πολύ για την αυστηρή τήρηση του χρόνου.

Η ομιλία του Αθανάσιου Θεοδώρου

Αθανάσιος Θεοδώρου (Δικηγόρος): Ευχαριστώ. Εγώ θα σας πω δύο λόγια για τα προβλήματα και τις προοπτικές των καταναλωτικών οργανώσεων και δεν θα καταρατώ άλλο το χρόνο σας. Αλλά θέλω να προσθέσω κάτι για το θέμα του ΕΝΦΙΑ που έθεσε ο κ. Ανουσάκης προηγουμένως. Για να συνειδητοποιήσουμε τι είναι το ΕΝΦΙΑ. Σαν νομικός έχω να σας πω ότι η απαίτηση του δημósου να πληρώσουμε φόρο ο οποίος δεν σχετίζεται με το εισόδημα και δεν είναι ανταποδοτικός. Διότι το δημόσιο έχει 2 τρόπους να διεκδικεί χρήματα είτε από τα τέλη είτε με την επιβολή φόρων. Ο φόρος σχετίζεται με το εισόδημα του καθενός. Το τέλος είναι ανταποδοτικό. Κάτι το οποίο δεν είναι ούτε τέλος ούτε φόρος αποτελεί κατάχρηση της περιουσίας του Έλληνα πολίτη.

Είναι δήμησης της περιουσίας του πολίτη. Η οποία δήμηση είτε γίνεται ΕΦΑΠΑΞ είτε με δόσεις η καταβολή των χρημάτων του ΕΝΦΙΑ δεν αλλάζει τον χαρακτήρα της. Άρα είναι αντισυνταγματική. Η δήμηση απαγορεύεται ρητώς από το σύνταγμα το οποίο σύμφωνα με άλλα άρθρα του προστατεύει την ιδιοκτησία του Έλληνα πολίτη. Δεν μπορεί ένα συμβούλιο Επικρατείας να λέει ότι επικρατούν έκτακτες συνθήκες στην χώρα κτλ. Όταν το κράτος επικαλείται τις έκτακτες συνθήκες και θέλει να παραβιάσει τους όρους του Συντάγματος, βγαίνει δημοσίως και αναστέλλει την ισχύ του νόμου και της νομοθεσίας που θέλει να παραβιάσει. Τότε ξέρουμε ότι έχουμε δικτατορία σε αυτήν την περίπτωση! Κατά τα άλλα έκτακτες συνθήκες δεν υπάρχουν.

Λοιπόν, σε σχέση τώρα με τις διάφορες καταναλωτικές οργανώσεις. Όσοι έχουν ασχοληθεί με αυτές τις οργανώσεις θα έχει καταλάβει ότι οι ελληνικές καταναλωτικές οργανώσεις δεν έχουν καμία σχέση με τις αντίστοιχες του εξωτερικού. Δηλαδή, η καταναλωτική οργάνωση του εξωτερικού όταν έχει να αντιμετωπίσει ένα θέμα σοβαρό μπορεί να κλείνει επιχειρήσεις. Πώς το κάνει αυτό; Πολύ απλά καλεί τους πολίτες σε μοιχοτάζ. Αντιστοίχως στην Ελλάδα αν το ΙΝΚΑ για παράδειγμα καλέσει σε μοιχοτάζ τους πολίτες εναντίον κάποιας επιχείρησης, τι πιστεύετε ότι θα γίνει; Τίποτα απολύτως. Το βασικότερο πρόβλημα των ελληνικών καταναλωτικών οργανώσεων είναι η έλλειψη της καταναλωτικής συνείδησης των πολιτών.

Ο Έλληνας καταναλωτής κάτι έχει ακούσει για καταναλωτικές οργανώσεις αλλά περιμένει αυτομάτως από τις ίδιες χωρίς καμιά βοήθεια, από μόνες τους, χωρίς κάποια συνεργατική σχέση μεταξύ οργάνωσης και πολίτη να επιλύσουν όλα τα προβλήματα μόνες τους. Ε, αυτό δεν γίνεται! Η καταναλωτική συνείδηση σημαίνει ο έλληνας

καταναλωτής να βρίσκεται σε συνεχή επαφή με την καταναλωτική οργάνωση.

Να καταγγέλλει, να συμμετέχει στις δράσεις διότι οι καταναλωτικές οργανώσεις δεν λειτουργούν αυτόνομα και ανεξάρτητα αντί για αυτού πρέπει να λειτουργεί σε συνεργασία με τον πολίτη. Οφείλει ο πολίτης να είναι η βάση της καταναλωτικής οργάνωσης, να μετέχει. Δεν είναι δυνατόν σήμερα στην παγκόσμια μέρα του Καταναλωτή να μην έχει γεμίσει η αίθουσα. Σε οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρώπης η ανταπόκριση θα ήταν πολύ μεγαλύτερη. Ένα σημαντικό θέμα είναι αυτό.

Δεύτερο θέμα, απόρροια του πρώτου είναι το οικονομικό κομμάτι των καταναλωτικών οργάνωσεων. Οι οργανώσεις αυτές έχουν ανάγκη την οικονομική στήριξη για να μπορούν να λειτουργούν καλύτερα. Προσωπικά, από την πολύχρονη σχέση που έχω με το ΙΝΚΑ ξέρω πάρα πολύ καλά πως στηρίζεται οικονομικά το ΙΝΚΑ (με τις συντάξεις του κ. Ανουσάκη). Αποτελεί ντροπή για μια καταναλωτική οργάνωση η οποία έχει προσφέρει τόσα πολλά να στηρίζεται οικονομικά σε 5 φιλότιμους ανθρώπους οι οποίοι την έχουν πάρει στην πλάτη τους χωρίς πραγματική στήριξη από τον κόσμο. Θα μου πείτε υπάρχουν και οι χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ. Εδώ μπαίνει ένα άλλο θέμα, καθώς χρειάζεται να μπουν στις καταναλωτικές οργανώσεις, να βοηθήσουν όπου είναι δυνατόν, να μπουν σε κάποια προγράμματα για να μπορέσει να αντλήσει κεφάλαια η καταναλωτική οργάνωση για να μπορέσει να παράξει το έργο της.

Και εδώ έρχεται το τρίτο κομμάτι που αφορά την λειτουργία του κράτους. Το κράτος αντί να είναι μέρος της λύσης πολλές φορές αποτελεί μέρος του προβλήματος. Οι καταναλωτικές οργανώσεις στην Ελλάδα παρ' όλη την μειοεκτική τους θέση έχουν καταφέρει να πετύχουν σημαντικά πράγματα. Ένα από αυτά που πέτυχαν είναι η προστασία των Ελλήνων πολιτών, μέχρι σε ένα σημείο βέβαια, από την ασυδοσία των τραπεζών. Πέτυχαν την έκδοση δύο σοβαρών νομοθετημάτων: το 1988 την κανονιστική πράξη του υπουργείου Ανάπτυξης με την οποία απαγορεύεται η χρήση όρων, οι οποίοι είχαν ήδη κριθεί από την δικαιοσύνη αμετακλήτως ως άκυροι και καταχρηστικοί.

Την οποία κανονιστική πράξη δεν έδινε κανείς σημασία ούτε κατανομάστηκαν νομικά. Πάλι με την πίεση των καταναλωτικών οργανώσεων το 1994 ψηφίστηκε ο νόμος 2251 που επιτέλους κατονομάζονται οι άκυροι αυτοί όροι. Και στις 2 περιπτώσεις όμως μας διαφεύγει το εξής: ένας νόμος, αν δεν προβλέπει και κυρώσεις στην παράβαση του, είναι αναποτελεσματικός. Χωρίς καμιά κύρωση, οι τράπεζες εξακολουθούν να περιλαμβάνουν στις συμβάσεις τους όρους καταχρηστικούς και άκυρους.

Για αυτό μιλάω για τον ρόλο του κράτους, το οποίο έχει δείξει μια ανεπάρκεια στην προστασία των καταναλωτών. Χρειάζεται μια περαιτέρω πίεση από τις καταναλωτικές οργανώσεις, η οποία θα είναι πιο συγκεκριμένη, θα έχει πολύ συγκεκριμένο χαρακτήρα. Είμαστε η χώρα με την χαμηλότερη καταναλωτική συνείδηση στην Ευρώπη και

την χαμηλότερη προστασία του. Να σας πω 2-3 παραδείγματα κραυγαλέα που δεν θα συνέβαιναν σε άλλη χώρα.

Θέματα αθέμιτου ανταγωνισμού, η Νοναγία παράδειγμα που σε βάζει να πληρώσεις τον δικό της αποκωδικοποιητή που παρέχει αντί να αγοράσεις τον δικό σου, της επιλογής σου. Σε ποια άλλη χώρα του κόσμου συμβαίνει αυτό; Αποτελεί κραυγαλέα περίπτωση αθέμιτου ανταγωνισμού. Αντίκειται στις διεθνείς συμβάσεις και νομοθεσίες περί υγιούς ανταγωνισμού. Κανένας όμως δεν μιλάει! Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι εταιρείες παροχής ίντερνετ. Λέει ότι παρέχει σύνδεση ίντερνετ μέχρι 24 Μbps αλλά αν εσύ έχεις θέμα στην περιοχή σου και δεν σου αποδίδει τις ανάλογες ταχύτητες, δεν σου το διευκρινίζει ότι μπορεί να μην έχεις την μέγιστη δυνατή ταχύτητα. Πρόκειται για μια άθλια εμπορική συμπεριφορά, η οποία δεν έχει καταγγελθεί και δεν έχει προστατευτεί ο πολίτης.

Συμπεραίνοντας, περί το δέον γενέσθαι, θα ήθελα να πω ότι χρειάζεται μια τόνωση της δραστηριοποίησης των καταναλωτικών οργάνωσεων με βάση την ενημέρωση του πολίτη, να καλέσουν τους πολίτες να συμμετάσχουν στο έργο των οργανώσεων αυτών, να μετέχουν ενεργά και να πληρώνουν μια ετήσια συνδρομή.

Οι καταναλωτικές οργανώσεις είναι η φωνή του πολίτη. Ο πολίτης έχει και το δικαίωμα και την υποχρέωση να κάνει την φωνή του πιο δυνατή. Πιο δυνατή θα γίνει η φωνή του να στηρίξει τις καταναλωτικές οργανώσεις και εν πάση περιπτώσει οι ελληνικές οργανώσεις να αντλήσουν εμπειρίες από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές, που σίγουρα λειτουργούν πιο αποτελεσματικά από εμάς. Σας ευχαριστώ.

Αποστολόπουλος: Να ευχαριστήσουμε τον κ. Θεοδώρου, ο οποίος έθεσε και το πολύ σημαντικό ζήτημα του αθέμιτου ανταγωνισμού, για το οποίο εγώ θα συμπλήρωνα ότι θα μπορούσε να ταιριάζει απόλυτα και με την λογική του cartel, το οποίο στην Ελλάδα έχει βρει πολύ εύφορο έδαφος. Και σε αυτό το σημείο θα δώσω τον λόγο στον αντιπρόεδρο του ΠΑΚΟΕ κ. Γρηγόρη Μαλιτζό, με θέμα: «Ενεργειακός κοινωνικός καταναλωτικός Συνεταιρισμός. Προοπτική και Μέλλον». Είναι προφανώς έτσι κάτι το πιο προχωρημένο σαν ιδέα και με ευχαρίστηση θα το ακούσουμε.

Η πρόταση του αντιπροέδρου του ΠΑΚΟΕ κ. Γρηγόρη Μαλιτζό

Γρηγόρης Μαλιτζός (Αντιπρόεδρος του ΠΑΚΟΕ): Καλησπέρα. Είμαι σχετικά καινούργιος στο ΠΑΚΟΕ καθώς συνεργάζομαι μόνο για λίγο καιρό με την οργάνωση. Είμαι μηχανολόγος-μηχανικός και δεν θα μιλήσω για πράγματα που δεν ξέρω. Με βάση αυτά που άκουσα πριν από τον κ. Θεοδώρου πραγματικά συνειδητοποιώ πόσο έχουμε παραμελήσει τα δικαιώματά μας και οι τοκογλύφοι οι τράπεζες μας εκμεταλλεύονται. Μερικές φορές όμως μήπως πρέπει να αναλογιστούμε τις δικές μας ευθύνες, αν εμείς φταίμε δηλαδή; Ναι, φταίει το κράτος, φταίνει και οι άλλοι αλλά εμείς τι κάνουμε σαν πολίτες; Σήμερα λοιπόν δεν θα ήθελα να κάνω μια κριτική γενικά αλλά να καταθέσω μια πρόταση και πάνω σε αυτό το θέμα θα ήθελα να σας μιλήσω για μια οικονομία που δεν χρεοκοπεί. Αυτό που λέμε συνεργατική οικονομία.

Η πρόταση μου είναι η δημιουργία ενεργειακών συνεταιρισμών, καταναλωτικών στην αρχή και παραγωγικών στην συνέχεια. Αποτελεί μια κοινωνική καινοτομία. Αποτελεί κάτι που πρέπει να το σκεφτούμε άμεσα και είναι κάτι που δεν έρχεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα απλώς η έννοια αυτή του συνεταιρισμού έχει απαξιωθεί και δεν προσελκύει το ενδιαφέρον των πολιτών για αυτό και η αποτυχία των γεωργικών συνεταιρισμών και αυτό το πράγμα δεν συμβαίνει καν στις άλλες χώρες της Ευρώπης. Σύμφωνα με στοιχεία, οι πιο ανθεκτικές επιχειρήσεις είναι συνεταιριστικές. Στην Ευρώπη σήμερα υπάρχουν 160 εκατομμύρια πολίτες οι οποίοι συμμετέχουν σε συνεταιρισμούς. Και παγκοσμίως 800

Αθανάσιος Θεοδώρου

εκατομμύρια πολίτες. Και τι σημαίνει συνεταιρισμός; Το σημαντικό είναι να συνειδητοποιήσουμε τις αρχές του.

Οι αρχές του συνεταιρισμού όπως έχουν εκφραστεί από την Διεθνή Διακήρυξη της ένωσης συνεταιρισμών είναι 7 και θα αναφερθώ σε αυτές επιγραμματικά. Η πρώτη αρχή είναι η εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή. Επίσης σημαντική αρχή είναι η δημοκρατική διοίκηση των μελών. Μετά ακολουθεί η οικονομική συμμετοχή των μελών. Η 4^η αρχή είναι η αυτονομία και ανεξαρτησία ενός συνεταιρισμού.

Οι συνεταιρισμοί πρέπει να λειτουργούν αυτόνομα και μην υπάρχουν κρατικές επεμβάσεις σε διοικητικά θέματα. Η εκπαίδευση, η ενημέρωση και η πρακτική άσκηση που γίνεται σε όλα τα μέλη αποτελεί την 5^η αρχή. Για παράδειγμα, στην Ισπανία στην περιοχή της Βασκονίας τα πάντα λειτουργούν με συνεταιρισμούς. Έκτη αρχή είναι η συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών. Έχει ξεκινήσει τώρα και δημιουργείται ένα δίκτυο συνεταιριστικών οργανώσεων. Το θετικό της όλης συνεργασίας αυτή είναι ότι τα μέλη δεν χρειάζεται να τηρούν κάποιες προϋποθέσεις. Μπορεί δηλαδή είτε είναι άνεργος είτε σε δουλειά είτε χρεωκοπημένος να συμμετάσχει σε έναν συνεταιρισμό χωρίς να δεσμεύεται από κάτι. Βασική 7^η αρχή είναι το ενδιαφέρον για την κοινότητα. Δεν γίνεται να φτιάξουμε έναν συνεταιρισμό και να μην ενδιαφερόμαστε για την περιοχή.

Τελειώνοντας για να σας πω για την πρόταση, την οποία θα εξαγγείλουμε και επίσημα των ΠΑΚΟΕ, είναι η δημιουργία ενός συνεταιρισμού καταναλωτών. Είμαστε όλοι καταναλωτές. Ξέρετε πόση μεγάλη διαφορά θα ήταν αν πηγαίναμε μαζί και να λύσουμε ένα θέμα της περιοχής μας αντί ατομικά; Έχουμε ανατρέψει τις αρχές του ελεύθερου εμπορίου. Δηλαδή για παράδειγμα εγώ σαν οικολόγος είμαι υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για να τις αξιοποιήσω θα πρέπει να τις πληρώσω από την τσέπη αντί να παρέχονται ελεύθερα. Λύσεις υπάρχουν αλλά πρέπει να περάσουμε στην αντιπώθηση κ. Πρόεδρε. Πρέπει να συγκεντρωθούμε σαν μια ομάδα γιατί πέρα από καταναλωτές είμαστε και παραγωγικοί και πολίτες. Όλα αυτά δυναμώνει την αντοχή του κόσμου στην οικονομική κρίση, αναπτύσσεται η αλληλεγγύη και μπορούμε να φέρουμε να δυνατά αποτελέσματα. Σας ευχαριστώ πολύ.

Αποστολόπουλος: Να ευχαριστήσουμε τον κ. Μάλτεζο ήταν πολύ ενδιαφέροντα αυτά που μας ανέφερε. Συνεχίζουμε με τον κ. Ιωάννη Μυταλούλη, τον νομικό του ΠΑΚΟΕ, που θα μας μιλήσει για την παροχή υπηρεσιών και τον καταναλωτή, σχετίζονται όλα αυτά με τα προηγούμενα. Ας ακούσουμε και τον κ. Μυταλούλη.

Η νομική άποψη του Ιωάννη Μυταλούλη

Ιωάννης Μυταλούλης (Δικηγόρος-Νομικός σύμβουλος ΠΑΚΟΕ): Το θέμα της ομιλίας μου είναι παροχή υπηρεσιών και καταναλωτής. Το θέμα είναι ευρύ και ισχύει για την μεγαλύτερη μερίδα των πολιτών γιατί καλύπτει το 50% της καταναλωτικής ύλης. Ο καταναλωτής καταναλώνει προϊόντα και υπηρεσίες καθ' όλη την διάρκεια της μέρας. Πλέον ο τομέας των υπηρεσιών αποτελεί το μέλλον στα νομικά ζητήματα γιατί πλέον όλοι σαν καταναλωτές απολαμβάνουμε υπηρεσίες. Και έτσι όπως λειτουργεί το τρέχον οικονομικό σύστημα θα είναι πλέον το μέλλον. Αντί να έχετε το κράτος πλέον θα έχουμε όλοι τον ιδιώτη. Δηλαδή αν στον 20^ο αιώνα όλο το νομοθετικό πλαίσιο κινούνταν γύρω από τους διοικούμενους πολίτες που ταλαιπωρούνται από το κράτος αλλά έχουν το δικαίωμα να επηρεάζουν την ροή των πραγμάτων με τους ψήφους, σε λίγο καιρό αυτό δεν θα ισχύει. Το κράτος θα είναι από έξω και θα σου λέει πήγαινε βρες τα με τον προμηθευτή. Δυστυχώς σε λίγο θα ζούμε μέσα σε ένα περιβάλλον τύπου

Γεώργιος Κόκκας

«Ρόμποκο», στο οποίο μια εταιρεία θα ελέγχει μία πόλη, τις αστυνομικές αρχές και το κράτος ήταν απόν κτλ. Το θέμα σε αυτή την περίπτωση είναι τι γίνεται; Πρακτικά είναι οι έννοιες της προστασίας, δεν υπάρχει κάποιο άλλο θέμα ενώ το νομοθετικό πλαίσιο είναι ευρύτατο.

Αποστολόπουλος: Και σε αυτό το σημείο καλούμε τον Γεώργιο Κόκκα, δικηγόρος της ΕΡΤ με θέμα «ΜΜΕ και καταναλωτής». Ο κ. Κόκκας έχει ασχοληθεί πάρα πολλά χρόνια με τον τομέα της άμεσης δημοκρατίας και έχει δώσει έναν ιδιαίτερο αγώνα και είναι γνωστός νομικός με υποθέσεις που απασχόλησαν στο παρελθόν την ελληνική κοινωνία. Του δίνουμε τον λόγο.

Η τοποθέτηση του Γεώργιου Κόκκα.

Γεώργιος Κόκκας (Δικηγόρος-): Θέλω να συγχαρώ τους οργανωτές της σημερινής ημερίδας. Νομίζω ότι αυτή την μέρα θα έπρεπε να γίνονται πολλά περισσότερα αλλά το γεγονός ότι το ΠΑΚΟΕ και το ΙΝΚΑ τολμάει και θίγει τόσο σημαντικά θέματα είναι κάτι το αξιόπαινο για αυτούς τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Είναι οργανώσεις βάσης και είναι κάτι πολύ σημαντικό σε σχέση με αυτά που θα πω και εγώ, σε σχέση με τα δικαιώματα των καταναλωτών και κυρίως εκεί που θα εστιάσω την ομιλία μου σε σχέση με τα δικαιώματα των τηλεθεατών, ακροατών ως καταναλωτών.

Όλοι μας σαν πολίτες σε αυτές τις καπιταλιστικές κοινωνίες που ζούμε είμαστε καταναλωτές και μας ωθούν τα ΜΜΕ με την διαφήμιση αλλά και με αυτά τα μέσα πλύσης εγκεφάλου να γινόμαστε όλο και περισσότερο έντονα καταναλωτές. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των διαφημιστών έπρεπε να είναι διαφορετικά από αυτά που μας «σερβίρουν» και συχνά «σερβίρουν» τα χειρίστα προϊόντα με τον πιο χειρίστο τρόπο, γιατί πολύ απλά εμείς δεν είμαστε επαρκώς ενημερωμένοι και οργανωμένοι.

Ως δικηγόρος της ΕΡΤ επί 30 συναπτά έτη μου δόθηκε η ευκαιρία να αντιμετωπίσω όλη την σύγχρονη ιστορία των ΜΜΕ στον τόπο μας αλλά και διεθνώς καθώς στο κανάλι Euronews είμαι ο βασικός αντιπρόσωπος της ΕΡΤ και υπέγραψε το ιδιωτικό τους καταστατικό.

Έχοντας έτσι όλη αυτή την γνώση θα ήθελα να τονίσω κάποια πράγματα στο ότι η ιστορία των ΜΜΕ τέμνει όλους τους τομείς της έρευνας και της αγοράς. Ουσιαστικά έχει άμεση σχέση με τις συλλογικές νοστροπίες τις οποίες έχουμε. Είναι ένας καθρέπτης όλης της ζωής και των πολιτικών και υπό αυτήν την έννοια έχει μια ιδιαίτερη σημασία το θέμα των ΜΜΕ και των δικαιωμάτων του καταναλωτή.

Ουσιαστικά ο σύγχρονος άνθρωπος διαμορφώνεται ως κοινή γνώμη με βάση τα ΜΜΕ, που είναι 4: η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, ο Τύπος και το διαδίκτυο. Όλα αυτά έχουν βασικό παράγοντα που τα τροφοδοτεί οικονομικά την διαφήμιση. Πέρα από την προσφορά που δίνουμε ως πολίτες υποχρεωτικά στην ΕΡΤ, υπάρχει η διαφημι-

ση η οποία όμως δυστυχώς καθορίζει ακόμα και με τρόπο που αποπροσανατολίζει, ως προς την ποιότητα των αγαθών, την φύση των εκπομπών και σε πολύ μεγάλο βαθμό με την μέθοδο του productplacement, να διαφημίζεται δηλαδή ένα προϊόν μέσω μιας τηλεοπτικής σειράς, επηρεάζει υποσυνείδητα αυτό το οποίο προβάλλεται. Συνεπώς, υπάρχει πάρα πολύ μεγάλη επίδραση των ΜΜΕ στην καθημερινότητα μας και δεν είναι τυχαία η γνωστή ρήση: «Το μέσον είναι το μήνυμα», δηλαδή αυτός που κατέχει το μέσον, από τον τρόπο που θα εκφράσει το μήνυμα που περνάει, ουσιαστικά διαμορφώνει και την αντίληψη της κοινής γνώμης.

Και αυτό μας καθιστά υποχρεωμένους να πάρουμε πρωτοβουλίες και να μην έχουμε αυτή την «πλαστική» στάση που το ίδιο το αντιπροσωπευτικό σύστημα να μας αναγκάζει να επαφίμαστε σε δήθεν αντιπροσώπους μας, σε διαμεσολαβητές και σε πολιτικούς οι οποίοι όπως βλέπουμε δεν παίζουν τον ρόλο που θα έπρεπε να παίζουν. Πρέπει να πάρουμε την τύχη στα χέρια μας. Και για να μπορέσουμε να το κάνουμε αυτό θα πρέπει όπως πολύ σωστά είπε ο κ. Μάλτεζος, ο αντιπρόεδρος του ΠΑΚΟΕ, να πάρουμε πρωτοβουλίες και από σήμερα κιόλας όχι μόνο για να κάνουμε αυτούς τους συνεταιρισμούς και την νέα έκφραση του καταναλωτισμού αλλά εγώ θα πρότεινα και κάτι άλλο: την οργάνωση ενός συνδέσμου τηλεθεατών Ελλάδας.

Είμαστε σε μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο με τεράστια δεινά σε όλους τους τομείς της ζωής μας, λόγω της εξαιρετικής οικονομικής κρίσης και λόγω των μεταναστευτικών ροών αυτή την περίοδο που βάζουν μία κρίση πάνω σε μια άλλη και συμβαίνουν πραγματικά τέρατα και σημεία στην χώρα μας και στην Ευρώπη η οποία αποδομείται με τους φράκτες που στήνονται στα σύνορα. Είναι πάρα πολύ σημαντικό εμείς οι τηλεθεατές- ακροατές να μην είμαστε μόνο παθητικοί αποδέκτες μηνυμάτων αλλά ταυτόχρονα να διεκδικήσουμε το δικαίωμα να είμαστε ενεργοί πομποί μηνυμάτων.

Ο περσινός νόμος για την ΕΡΤ είναι εκείνος που ουσιαστικά έδωσε σε αυτό το μόρφωμα που λεγόταν ΝΕΡΙΤ τον τίτλο ΕΡΤ και που δεν έχει βέβαια καμιά σχέση με την παλιά ΕΡΤ η οποία έκλεισε βίαια και πραξικοπηματικά όπως ξέρουμε. Ταυτόχρονα όμως καταργήθηκε το εποπτικό συμβούλιο της ΝΕΡΙΤ έδωσε στο άρθρο 11 την δυνατότητα να γίνεται ένας κοινωνικός έλεγχος στην ΕΡΤ κατά περιφέρειες. Αυτά τα συμβούλια κοινωνικού ελέγχου, που ήδη άρχισαν να λειτουργούν στην Αττική αλλά και σε λίγο διάστημα σε όλες τις άλλες περιφέρειες, είναι ένα μέσο για να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα του πως μας σερβίρουν τις ειδήσεις, την ψυχαγωγία, την επιμόρφωση και όλα τα άλλα τα σημαντικά που επιτελεί ένας εθνικός ραδιο-τηλεοπτικός σταθμός.

Γιατί συχνά και όπως εξελίσσεται το ζήτημα και με τα ιδιωτικά κανάλια, που παρά την πρόοδο της τεχνολογία η πρωινή κυβέρνηση θέλει να περιορίσει τα πανελλαδικής εμβέλειας κανά-

λια μόνο σε 4, υπάρχει σημαντική πιθανότητα να χειραγωγηθεί περαιτέρω η κοινή γνώμη μέσω των μέσων ενημέρωσης.

Για αυτό χρειάζεται αφενός αυτά τα συμβούλια κοινωνικού ελέγχου, τα οποία μπορείτε να δείτε πως λειτουργούν μέσω της ιστοσελίδας της ΕΡΤ, αλλά τα λειτουργούν κατά τέτοιο τρόπο που εμένα ως δικηγόρο της ΕΡΤ με βρίσκουν θεσμικά αντίθετο σε πάρα πολλά σημεία με την έννοια ότι δεν μπορεί ουσιαστικά να οργανώνει ο ελεγχόμενος, δηλαδή η ΕΡΤ, τον ελέγχοντα.

Είναι μια αντίφαση! Ξεκινάει να εκπορεύεται από την ΕΡΤ αυτή η δράση ενώ θα έπρεπε κανονικά να αποτελεί μια πρωτοβουλία πολιτών. Για αυτό προτείνω σε αντίβαρο αυτής της αντινομίας και του εκτρώματος να αυτοοργανωθούμε μαζί με αυτόν τον προτεινόμενο συνεταιρισμό καταναλωτών του ΠΑΚΟΕ σε κάτι πιο ειδικό με την ενημέρωση και την επιμόρφωση. Και να διεκδικήσουμε το δικαίωμα ενεργητικής πρόσβασης μας δηλαδή εκπομπής ραδιοηλεκτρονικών προγραμμάτων από εμάς.

Αυτό είναι εφικτό, εγώ μάλιστα κέρδινα πέρσι μια δικαστική μάχη πάνω σε αυτό το ζήτημα, δηλαδή την ιντερνετοποίηση της ΕΡΤ. Δηλαδή μπορεί όπως το διαδίκτυο και τα κοινωνικά δίκτυα μας δίνουν την δυνατότητα να εκπέμπουμε όποιο μήνυμα θέλουμε κατά έναν ανάλογο τρόπο θα πρέπει ειδικά η κρατική ραδιοηλεκτρονική να υποδέχεται και αυτοδικαίως να φιλοξενεί οποιονδήποτε θέλει να εκφράσει οποιαδήποτε σε λογικά πλαίσια πάντα.

Ένα άλλο ζήτημα το οποίο θέλω να θίξω είναι ότι επειδή η Ε.Ε έχει ρυθμίσει με διάφορους τρόπους το ζήτημα των ΜΜΕ και του καταναλωτή, είχε εκδοθεί μια οδηγία το 1989 η λεγόμενη «τηλεόραση δίχως σύνορα», με δεδομένο ότι η Ε.Ε με την υποδούλωση από τους λεγόμενους θεσμούς που κυρίως πέραν του ΔΝΤ είναι ευρωπαϊκοί θεσμοί και οι οποίοι έχουν δημιουργήσει αυτό το τεράστιο άλγος της υποδουλωμένης Ελλάδας θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί με αυτό και σε αντίβαρο ως προς αυτές τις επιταγές της Ε.Ε θα έπρεπε να διεκδικήσουμε συνταγματικά την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των καταναλωτών με έναν πιο ενισχυμένο τρόπο από τους απλούς, υπάρχοντες νόμους.

Επειδή σε αυτήν εδώ την αίθουσα εξελίσσονται διαδικασίες ενός άλλου συντάγματος στα πλαίσια της εφαρμογής του δημοψηφίσματος του Ιουλίου, θεωρώντας δηλαδή ότι αυτό το ΟΧΙ του ελληνικού λαού το 62% δηλαδή στις προτάσεις των ευρωπαϊκών θεσμών, θεωρούμε ταυτόχρονα ότι η άλλη όψη του νομίσματος εμπεριέχει ένα να δηλαδή την εθνική αυτοδιάθεση των Ελλήνων. Εμείς και σαν Ελληνικό Κίνημα Άμεσης Δημοκρατίας και σαν δημοβούλιο πολιτών που διεκπεραιώνει την διαδικασία μιας Εθνοσυνέλευσης που θα γίνει σε αυτόν τον χώρο στις 7 Μάη.

Έχουμε κάνει και μια σειρά προκαταρκτικών διαδικασιών μεταξύ των οποίων η επόμενη είναι η 26^η Μαρτίου. Εκεί λοιπόν θα ήθελα σε συνέχεια αυτής της εκδήλωσης εσείς οι ευαισθητοποιημένοι ακροατές για τα θέματα των καταναλωτών να συμβάλετε στο να διαπιστώσουμε πως αυτό το άλλο σύνταγμα, όχι η αναθεώρηση του που είδαμε που οδηγεί, των Ελλήνων πολιτών, που ελπίζουμε ότι θα είναι εθνοκαταλυτική, όπως το Σύνταγμα της Επιδάφρου, να μπορέσει να μας δώσει και για τα θέματα των καταναλωτών κατοχυρωμένα δικαιώματα.

Αποστολόπουλος: Να ευχαριστήσουμε και τον κ. Κόκκα για την ομιλία του. Σε αυτό το σημείο θέλω να πω ότι έχουν ακουστεί πάρα πολλές ενδιαφέρουσες ιδέες, οι οποίες βέβαια μένει να εφαρμοστούν και σε πρακτικό επίπεδο γιατί να μην βρίσκονται σε θεωρητικό επίπεδο οι περισσότερες αλλά μπορούν να δώσουν πολλές καινοτόμες δράσεις. Και σε αυτό το σημείο πριν προχωρήσουμε στο τελευταίο κομμάτι της σημερινής ημερίδας να κάνουμε ένα σύντομο διάλειμμα.